

**Strategia Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Miejskiej Starogard
Gdański na lata 2026-2033**

Starogard Gdański 2026

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Uwarunkowania formalne procesu opracowania Strategii.....	5
1.1. Kontekst prawny.....	5
1.2. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	6
2. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Miejskiej Starogard Gdański.....	14
2.1. Położenie i ludność.....	14
2.2. Lokalna gospodarka i rynek pracy.....	17
2.3. Dominujące problemy w ujęciu pomocy społecznej.....	19
3. Wyzwania strategiczne lokalnej polityki społecznej.....	22
3.1. Ubóstwo, bezrobocie i bierność zawodowa.....	22
3.2. Jakość życia osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.....	25
3.3. Funkcjonowanie rodzin z dziećmi.....	29
3.4. Przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym.....	32
4. Zasoby gminnego systemu pomocy i wsparcia.....	35
4.1. Instytucjonalny system pomocy i wsparcia.....	35
4.2. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych.....	38
5. Cele i kierunki działań.....	42
6. Sposób realizacji Strategii.....	58
6.1. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej.....	58
6.2. Koordynacja wdrażania Strategii.....	59
6.3. Ramy finansowe.....	59
6.4. Monitoring Strategii.....	60
Spis tabel.....	62
Spis wykresów.....	62

Wprowadzenie

Gmina stanowi wspólnotę samorządową utworzoną z mocy prawa przez mieszkańców zamieszkujących określone terytorium. W świetle *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Do jej zadań własnych należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym w zakresie m.in. ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, infrastruktury drogowej, zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, lokalnego transportu zbiorowego, zieleni gminnej, budownictwa mieszkaniowego, targowisk i hal targowych oraz unieszkodliwiania odpadów. Realizacja działań w tych obszarach wymaga ponoszenia nakładów, zwykle dość znacznych, na utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej oraz transportowej.

W sferze obowiązków gminy znajduje się również szereg zadań, zwykle mniej namacalnych i dostrzegalnych na co dzień, jednak równie ważnych dla funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Są to zadania użyteczności publicznej w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny, polityki prorodzinnej, ochrony zdrowia, edukacji publicznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego, współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami, kultury i kultury fizycznej oraz turystyki, a także wspierania i upowszechniania idei samorządowej. Są one *bliżej* ludzi w tym sensie, iż ich realizacja wymaga konkretnych odbiorców – osób i rodzin, które będą chciały albo będą potrzebowały skorzystać ze świadczonych przez gminę usług. Działania te składają się na szerokie znaczenie pojęcia lokalnej polityki społecznej, w świetle którego stanowi ona działalność zmierzającą do poprawy standardów życia wszystkich mieszkańców wspólnoty samorządowej.

W związku z powyższym, założenia, cele i działania lokalnej polityki społecznej nie powinny koncentrować się jedynie na doraźnym bądź długookresowym wspomaganie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych. Istotne jest natomiast oddziaływanie na mieszkańców w taki sposób, aby minimalizować ryzyko występowania problemów i dysfunkcji przy jednoczesnym maksymalizowaniu zdolności do ich samodzielnego przezwyciężania przez osoby i rodziny. Na takich założeniach opiera się *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2026-2033*.

Niniejszy dokument składa się z dwóch zasadniczych części. Za podstawę planowania strategicznego przyjęto diagnozę, która posłużyła identyfikacji i opisowi zjawisk społecznych oraz opracowaniu wniosków i wskazówek, które pozwoliły zaplanować cele i kierunki działań. Diagnoza aktualnej sytuacji społecznej uwzględnia czynniki determinujące warunki i jakość życia ludności, a także zewnętrzne objawy i przyczyny dominujących problemów – w ujęciu zarówno statycznym jak i dynamicznym, opisującym obserwowalne tendencje przynajmniej na przestrzeni ostatnich co najmniej 3 lat.

Wśród głównych źródeł danych, wykorzystanych do opracowania diagnozy sytuacji społecznej Gminy Miejskiej Starogard Gdański należy wskazać Bank Danych Lokalnych

Głównego Urzędu Statystycznego, Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej i sprawozdania sporządzone przez gminę, sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim, raporty o stanie gminy miejskiej, a także inne informacje dostępne m.in. na stronach internetowych. Przy opracowaniu diagnozy, przyjęto zasadę posługiwania się najbardziej aktualnymi danymi rocznymi, aby zapewnić ich porównywalność na przestrzeni całego okresu analizy.

Część wdrożeniowa Strategii zawiera wizję projektowanych zmian oraz katalog niezbędnych kierunków działań, wypracowane na podstawie diagnozy sytuacji społecznej miasta, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań prawnych i programowych. Określone w niej zostały również ramy formalno-prawne procesu realizacji Strategii, metody i narzędzia monitoringu, usługi i zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej oraz główne źródła finansowania działań.

Pogłębieniu diagnozy i wypracowaniu założeń wdrożeniowych służyły warsztaty planowania strategicznego, które odbyły się 20 marca 2026 roku w Starogardzie Gdańskim z udziałem przedstawicielek i przedstawicieli obszaru lokalnej polityki społecznej, w tym m.in. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Miasta, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Środowiskowego Domu Samopomocy, SPZOZ Przychodni Lekarskiej, SPZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego

i Leczenia Uzależnień, Ośrodka Sportu i Rekreacji, Starogardzkiego Centrum Kultury, Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1, Komendy Powiatowej Policji w Starogardzie Gdańskim, Rady Seniorów, Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Stowarzyszenia Można Inaczej.

1. Uwarunkowania formalne procesu opracowania Strategii

1.1. Kontekst prawny

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi, w świetle art. 17 ust. 1 pkt 1 *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*, zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. W jego ramach należy szczególnie uwzględnić programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz inne, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Ustawa precyzuje

ponadto,

w art. 16b pkt 2, elementy, które musi zawierać strategia. Są to:

- 1) diagnoza sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych
- 2) prognoza zmian w okresie objętym strategią,
- 3) określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii i jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Ponadto, zgodnie z art. 16b pkt 3 strategia opracowana przez gminę określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybie określonym w tej ustawie.

Obszar lokalnej polityki społecznej kształtują również inne akty normatywne w randze ustawy, wśród których należy wymienić w szczególności następujące:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;

- Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r.;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych odbywa się na podstawie przepisów wskazanych wyżej ustaw, a także szeregu innych, których tu nie wymieniono, a które regulują obowiązki organów gminy, sposób realizacji zadań własnych, jak również określają katalog dostępnych narzędzi.

1.2. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi i programowymi

Uwarunkowania programowe lokalnej polityki społecznej znajdują swoje źródła w dokumentach strategicznych różnych szczebli: międzynarodowego, europejskiego, krajowego, regionalnego oraz lokalnego. Stanowią one kierunkowe wytyczne dla działań jednostek samorządu terytorialnego, zapewniając spójność działań i realizację nadrzędnych celów polityki poszczególnych szczebli.

Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030

Analizując kontekst międzynarodowy, należy zwrócić uwagę w szczególności na *Agendę na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030*, przyjętą w dniu 25 września 2015 roku przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych. Stanowi ona plan transformacji w dziedzinach o kluczowym znaczeniu dla ludzkości, tj.: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo, mając na celu wyeliminowanie ubóstwa i głodu, ochronę planety przed degradacją oraz podejmowanie pilnych działań w zakresie zmian klimatu; zapewnienie wszystkim ludziom możliwości korzystania z dobrodziejstw dostatniego i satysfakcjonującego życia oraz to, aby postęp gospodarczy, społeczny i technologiczny przebiegał w zgodzie

z naturą; a także wspieranie pokojowego, sprawiedliwego i inkluzywnego społeczeństwa, wolnego od lęku i przemocy.

W ramach Agendy określono 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Z punktu widzenia polityki społecznej istotne są cele odnoszące się do eliminacji ubóstwa i głodu, zapewnienia wszystkim ludziom zdrowego życia oraz edukację wysokiej jakości, a także budowy na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji, sprzyjających włączeniu społecznemu.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Na szczeblu krajowym istotne znaczenie ma *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*. Główny cel tego dokumentu stanowi poprawa jakości życia Polaków. Jest ona tu rozumiana kompleksowo jako dobrostan w różnych obszarach życia: długości życia w ogóle, długości życia w zdrowiu, większej satysfakcji z wykonywania pracy, lepszych warunków łączenia kariery zawodowej z życiem prywatnym i rodzinnym, sprawnej sieci bezpieczeństwa socjalnego, której celem jest zwiększenie szans na aktywność społeczną i zawodową i dbałość o przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia, dostępności dóbr i usług publicznych bez względu na status rodzinny i miejsce zamieszkania, otwartych warunków uczestnictwa w życiu publicznym, bezpieczeństwa dochodów na starość, środowiskowego poczucia równowagi w odniesieniu do warunków krajobrazowych, naturalnego stanu otoczenia oraz żywności, udziału w kulturze, poczucia satysfakcji z życia.

Osiągnięcie wskazanego celu będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach: konkurencyjności i innowacyjności; równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta w 2017 roku przez Radę Ministrów jako aktualizacja *Strategii Rozwoju Kraju 2020*. Określa ona podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym, przedstawiając nowy model rozwoju, czyli rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony.

Główny cel Strategii stanowi „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)

Strategia Rozwoju Usług Społecznych została przyjęta w dniu 15 czerwca 2022 roku przez Radę Ministrów. Jej głównym celem jest deinstytucjonalizacja, czyli przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych założeń tego dokumentu można wskazać:

- zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
- zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,
- stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

W dniu 13 września 2021 roku Rada Ministrów przyjęła *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030*. Priorytety określone w dokumencie koncentrują się na zagadnieniach takich jak usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu; wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej; a także wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz wsparcie integracji na rynku pracy.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Dokument ten za cel długofalowy przyjmuje, że *Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego*, natomiast za cel główny: *Do roku 2030 podmioty ekonomii społecznej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostawcami usług społecznych*. Osiągnięcie celu głównego będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych.
2. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej.

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność

W obszarze polityki senioralnej na uwagę zasługuje *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność*, przyjęta Uchwałą nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. Cel polityki społecznej wobec osób starszych stanowi podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa.

Obszary dotyczące ogółu osób starszych to m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnymi osób starszych to w szczególności ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnymi osób starszych, zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych, a także system wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnymi osób starszych przez instytucje publiczne.

Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030

Obszar wsparcia osób z niepełnosprawnościami również opiera się obecnie na dokumencie strategicznym, jakim jest *Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030*, przyjęta w dniu 16 lutego 2021 roku przez Radę Ministrów. Jej główny cel stanowi włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a

tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Dokument składa się z ośmiu priorytetów, takich jak niezależne życie, dostępność, edukacja, praca, warunki życia i ochrona socjalna, budowanie świadomości oraz koordynacja. W ich ramach planowane są takie działania jak np. zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwości pełnego udziału w życiu społecznym, publicznym i politycznym, przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji, wczesna pomoc, edukacja włączająca, aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, modyfikacja i uzupełnienie systemu wsparcia zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się niepełnosprawności, dostęp do usług zdrowotnych oraz zwiększenie efektywności procesu leczenia, profilaktyka i leczenie w obszarze zdrowia psychicznego oraz środowiskowy system wsparcia osób z problemami zdrowia psychicznego i inne.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Na szczeblu wojewódzkim głównym dokumentem strategicznym jest *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*, której projekt został przyjęty przez Zarząd Województwa Pomorskiego Uchwałą nr 107/221/21 z dnia 4 lutego 2021 r. W świetle zawartej w niej wizji, Województwie Pomorskie w 2030 roku to region dobrobytu, czysty, otwarty, spójny, innowacyjny oraz rozwijający się w sposób trwały. Cele strategiczne i przyporządkowane im cele operacyjne są następujące:

1. Trwałe bezpieczeństwo
 - 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe
 - 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne
 - 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne
 - 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe
2. Otwarta wspólnota regionalna
 - 2.1. Fundamenty edukacji
 - 2.2. Wrażliwość społeczna
 - 2.3. Kapitał społeczny
 - 2.4. Mobilność
3. Odporna gospodarka
 - 3.1. Pozycja konkurencyjna
 - 3.2. Rynek pracy
 - 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego
 - 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym

Wskazany wyżej dokument zawiera w sobie strategię polityki społecznej województwa pomorskiego, która stanowi jego integralną część i od 2021 roku nie będzie opracowywana

odrębnie. Z tego względu warto przytoczyć główne działania określone w SRWP 2030, które uwzględnia również strategia na poziomie powiatowym. Są to m.in.: rozwój usług społecznych

(w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej; likwidacja barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do wszystkich usług publicznych; aktywizacja

i integracja społeczna i zawodowa grup wymagających szczególnego wsparcia, przede wszystkim osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dzieci i młodzieży, realizacja programów w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami, rozwoju ekonomii społecznej, współpracy z NGO, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Regionalny Plan Rozwoju i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych i Zdrowotnych w Województwie Pomorskim na lata 2026-2028

W obszarze usług społecznych na poziomie regionu istotny jest *Regionalny Plan Rozwoju i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych i Zdrowotnych w Województwie Pomorskim na lata 2026-2028* przyjęty Uchwałą Nr 1431/143/25 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 2 grudnia 2025 r. Jego cele sformułowano następująco:

1. Wskazanie na lata 2026-2028 priorytetów w zakresie deinstytucjonalizacji w województwie pomorskim oraz wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług na poziomie lokalnym (gminy, powiaty) oraz regionalnym (województwo).
2. Dbanie o jak największą spójność procesu deinstytucjonalizacji w województwie pomorskim, w tym w szczególności w zakresie działań samorządów terytorialnych odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie usług objętych programem.
3. Koordynowanie działań podejmowanych przez samorządy terytorialne (w tym SWP) oraz sektor obywatelski, partnerów społecznych i sektor zdrowotny, a także inne podmioty zaangażowane w proces deinstytucjonalizacji.
4. Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy UE z regionalnymi i lokalnymi celami w obszarze usług społecznych.

Główny cel interwencji to *Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób wymagających wsparcia, umożliwiających im niezależne życie w społeczności lokalnej*. Obszary zaplanowanej interwencji sformułowano następująco:

- 1) Rodzina – dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami.
- 2) Osoby starsze.

- 3) Osoby z niepełnosprawnościami (OZN) oraz osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- 4) Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego.
- 5) Osoby w kryzysie bezdomności.
- 6) Osoby wymagające opieki długoterminowej.

Obszary te zostały również uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu.

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2030

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2030 to strategiczny dokument samorządowy, wyznaczający ramy polityki antyalkoholowej i antynarkotykowej w poszczególnych regionach. Program ten jest przyjmowany Sejmik Wojewódzki i realizowany we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej oraz Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program skupia się na kilku kluczowych filarach:

- **Profilaktyka i edukacja:** Działania skierowane do dzieci, młodzieży oraz dorosłych, mające na celu kształtowanie postaw abstynenckich i opóźnianie inicjacji.
- **Wsparcie leczenia i rehabilitacja:** Dofinansowanie placówek terapeutycznych, ośrodków leczenia uzależnień oraz programów postrehabilitacyjnych dla osób wychodzących z nałogu.
- **Redukcja szkód:** Ograniczanie negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych.
- **Działania interwencyjne:** Wspieranie rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu i narkomanii, w tym pomoc dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień.
- **Szkolenia:** Podnoszenie kwalifikacji kadr: specjalistów psychoterapii, pedagogów, pracowników socjalnych oraz członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dokument ten jest podstawą do ogłaszania konkursów dotacyjnych dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Starogardzkim na lata 2021-2027

Strategia gminna powinna być spójna ze strategią rozwiązywania problemów społecznych obowiązującą na szczeblu powiatu. Aktualnie obowiązuje tu Strategia na lata 2021-2027, której cel główny to: *Minimalizacja zjawisk zagrażających wykluczeniem społecznym*

i ubóstwem występujących wśród mieszkańców powiatu starogardzkiego poprzez zintensyfikowaną ofertę usług społecznych świadczonych na jego terenie. Cele strategiczne są następujące:

- 1) Wspieranie osób w kryzysie, dzieci z środowisk dysfunkcyjnych i ich rodzin przez dostępny oraz efektywny system wsparcia, pomocy środowiskowej i pieczy zastępczej.
- 2) Skuteczna aktywizacja zawodowa oraz prężna przedsiębiorczość.
- 3) Organizacja systemu usług społecznych umożliwiających osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom godne i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.
- 4) Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu starogardzkiego.
- 5) Rozwój zasobów systemu usług społecznych optymalnie dostosowanego do indywidualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

Priorytetowe kierunki działań w ramach celów strategicznych to:

- aktywizacja i integracja lokalnej społeczności,
- szeroka dostępność usług publicznych,
- rozwój kapitału społecznego,
- deinstytucjonalizacja usług,
- stosowanie partnerstw wielosektorowych,
- wykorzystanie dobrych praktyk,
- profilaktyka – informacja i promocja,
- bieżąca analiza problemów i grup ryzyka,
- innowacyjność i wdrażanie nowych technologii,
- wieloźródłowość finansowania.

Założenia wskazanych powyżej dokumentów zostały w sposób bezpośredni lub horyzontalnie uwzględnione w ramach niniejszej strategii.

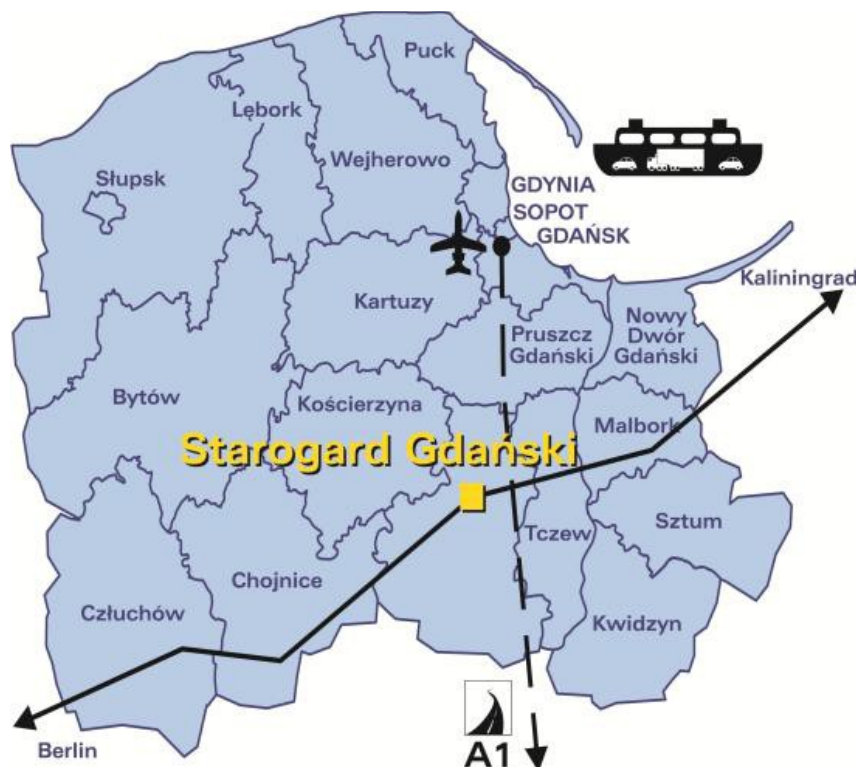
2. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Miejskiej Starogard Gdański

2.1. Położenie i ludność

Starogard Gdański znajduje się w południowej części województwa pomorskiego, w odległości 50 km na południe od Gdańska. Jest ośrodkiem obszaru etniczno-kulturowego, zwanego Kociewiem, liczącego około 3 000 km². Miasto posiada dogodne położenie komunikacyjne

– przebiega przez nie droga krajowa nr 22 Berlin-Kaliningrad, a także linia kolejowa, która łączy się z węzłem kolejowym w Tczewie

Rysunek 1. Starogard Gdański na tle województwa pomorskiego

ŹRÓDŁO: RAPORT O STANIE GMINY MIEJSKIEJ STAROGARD GDAŃSKI 2024.

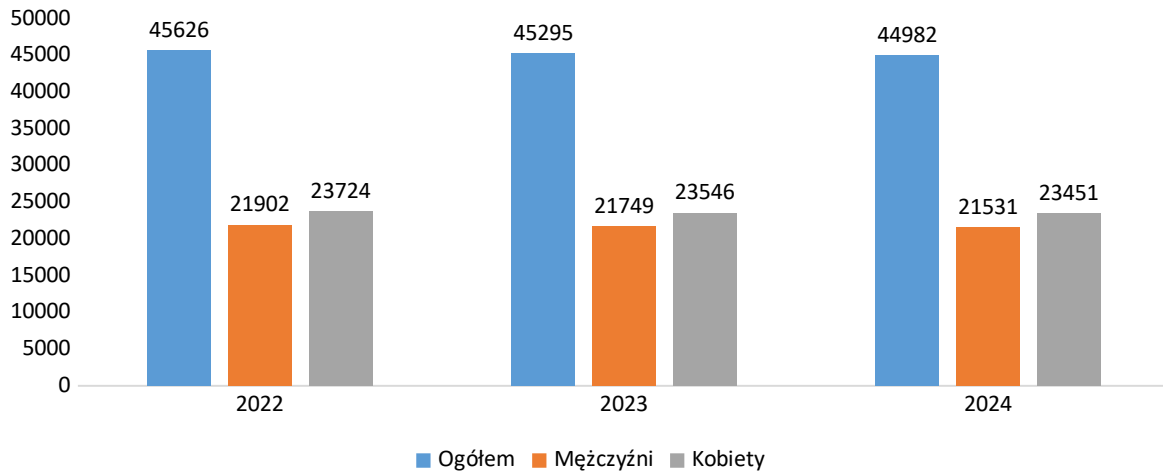
Według danych Rejestru Mieszkańców w końcu 2025 roku w Gminie Miejskiej Starogard Gdański zameldowanych było 41 261 osób, w tym 21 824 kobiet (52,9%) oraz 19 437 mężczyzn (47,1%). Struktura wiekowa zameldowanych mieszkańców wskazuje na to, że 18,1% osób jest w wieku przedprodukcyjnym, 55,6% w produkcyjnym, a 26,2% w wieku poprodukcyjnym.

W świetle danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 roku¹ w Gminie Miejskiej Starogard Gdański faktycznie zamieszkiwały 44 982 osoby, co oznacza spadek w porównaniu do 2022 roku o 644 osoby, tj. o 1,4%. Wśród mieszkańców Starogardu Gdańskiego przeważają kobiety, które w 2024 roku w liczbie 23 451 stanowiły 52,1% ogółu, podczas gdy liczba mężczyzn kształtowała się na poziomie 21 531 osób (47,9%).

¹ Brak danych za 2025 rok.

Wykres 1. Zmiany liczby ludności Gminy Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Na zmniejszenie się liczby ludności miasta wpłynął zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji. W 2024 roku przyrost naturalny wyniósł -164 osoby. W tym czasie liczba urodzeń żywych ukształtowała się na poziomie 297, natomiast liczba zgonów na poziomie 461. Na ujemną wartość przyrostu naturalnego wpływ miał zarówno spadek liczby urodzeń – o 58 w latach 2022-2024, jak i liczby zgonów – o 104.

Podobne znaczenie dla zmian liczby ludności miasta w 2024 roku miała skala migracji gminnych na pobyt stały. W 2024 roku z miasta wymeldowało się 510 osób, natomiast zameldowało 443 nowych mieszkańców. Saldo migracji wyniosło -67, co oznacza, że o tyle zmniejszyła się liczba osób faktycznie zamieszkujących Starogard Gdański w wyniku migracji. Warto tu zauważyć, że w 2024 roku saldo migracji było wyższe niż w latach poprzednich, a wpłynął na to w szczególności wzrost liczby zameldowań – o 129 w porównaniu do 2022 roku.

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności Gminy Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Urodzenia żywe	355	308	297
Zgony	565	518	461
Przyrost naturalny	-210	-210	-164
Zameldowania	314	380	443
Wymeldowania	448	542	510
Saldo migracji	-134	-162	-67

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

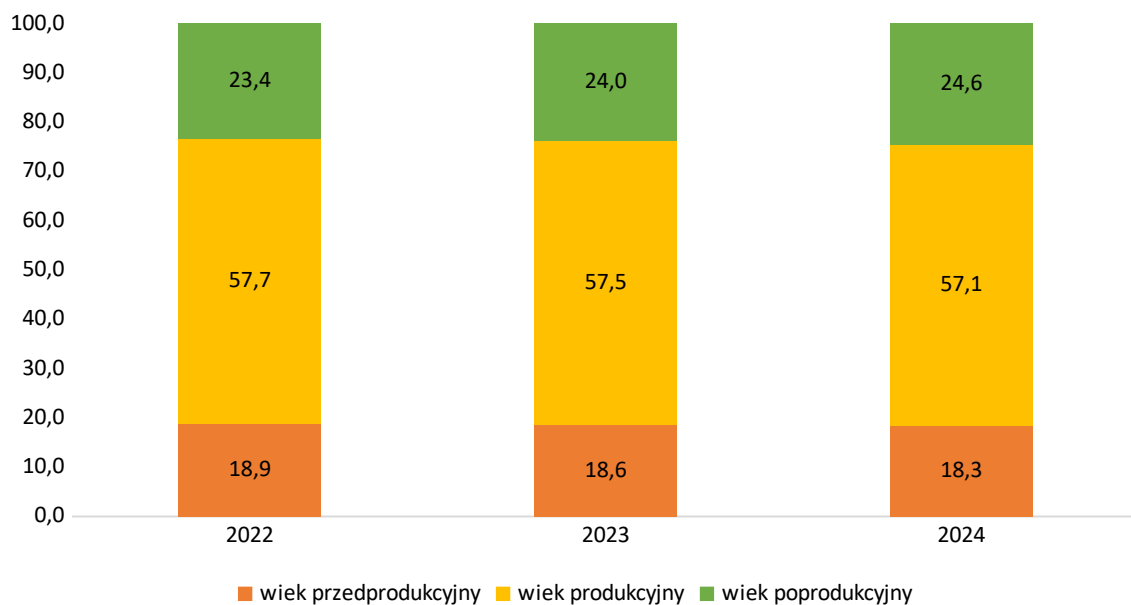
Społeczeństwo Starogardu Gdańskiego, podobnie jak ludność województwa pomorskiego, kraju oraz państw Europy Zachodniej, wykazuje cechy *starzenia się*. W latach 2022-2024 można zaobserwować:

- spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym, a więc dzieci i młodzieży do 17 roku życia – z 18,9% w 2022 roku do 18,3% w 2024 roku;
- spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat) – z 57,7% w 2022 roku do 57,1% w 2024 roku;
- wzrost odsetka osób w poprodukcyjnym okresie życia (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety od 60 lat wzwyż) – z 23,4% w 2022 roku do 24,6% do 2024 roku.

Powyższe dane pozwalają prognozować intensyfikację zjawiska *starzenia się* społeczeństwa Starogardu Gdańskiego. Warto bowiem zauważyć, że już w tym momencie odsetek osób w najstarszych grupach wiekowych wskazuje na to, że prawie co czwarty mieszkaniec miasta jest w wieku emerytalnym. Ponadto dynamika wzrostu odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców stale utrzymuje się na dość wysokim poziomie, wynoszącym corocznie 0,6 punktu procentowego.

Wykres 2. Ludność Starogardu Gdańskiego według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024 (w %)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Zjawisko *starzenia się* społeczeństwa potwierdzają wartości wskaźników obciążenia demograficznego ludności miasta w latach 2022-2024. W 2024 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało tu 43,1 osób w wieku poprodukcyjnym i 75,1 osób w wieku nieprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym natomiast było 134,7 osób w wieku poprodukcyjnym. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem kształtował się na poziomie 21,4%. Warto zaznaczyć przy tym ostatnim wskaźniku, że w przypadku mężczyzn był niższy i wynosił 17,3%, podczas gdy w przypadku kobiet – 25,1%. Jest to konsekwencja trendu demograficznego polegającego na tym, że kobiety żyją dłużej niż mężczyźni.

Tabela 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego ludności Gminy Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	73,4	74,0	75,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	123,6	129,1	134,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	40,6	41,7	43,1
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	19,9	20,5	21,4
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem – mężczyźni	15,9	16,5	17,3
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem – kobiety	23,5	24,3	25,1

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

W porównaniu do 2022 roku wszystkie te wskaźniki wzrosły. Dla przykładu wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł o 2,5 punktu, a odsetek osób w wieku 65 lat i więcej – o 1,5 punktu.

2.2. Lokalna gospodarka i rynek pracy

Istotne dla diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy jest scharakteryzowanie lokalnej gospodarki. Tworzona jest ona przez system składający się z powiązanych ze sobą podmiotów – firm, instytucji publicznych oraz gospodarstw domowych, które spełniają odmienne funkcje oraz dążą do osiągnięcia określonych celów. Jej specyfika i kondycja uwarunkowane są wieloma czynnikami, w tym m.in. społecznymi, geograficznymi, historycznymi, prawnymi oraz instytucjonalnymi, a jednocześnie w sposób bezpośredni lub pośredni przekładają się na jakość życia mieszkańców danego terytorium.

Tabela 3. Wybrane wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Podmioty wpisane do REGON na 1 000 ludności	127	131	134
Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	220,3	227,3	233,8
Osoby fiz. prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności	101	104	106
Osoby fiz. prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	17,55	18,08	18,57

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS.

Na koniec 2025 roku w rejestrze REGON figurowało 6 121 podmiotów gospodarki narodowej

z terenu Starogardu Gdańskiego. Ich liczba wzrosła w porównaniu do 2023 roku o 202, tj. o 3,4%. Na każdy 1 000 ludności w 2024 roku² przypadały tu 134 podmioty, natomiast na każdy 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym – 233,8 podmiotów. W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą adekwatne wskaźniki wynosiły 106 osób na 1 000 ludności i 18,57 osób na 100 osób w wieku produkcyjnym.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w Starogardzie Gdańskim przeważają podmioty zatrudniające do 9 osób – w 2025 roku stanowiły one 96,9% ogółu, w dalszej kolejności są podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób (2,3%). W 2025 roku 45 podmiotów liczyło od 50 do 249 pracowników (0,7%), 3 podmioty – od 250 do 999 pracowników (0,05%) oraz 1 podmiot – 1 000 i więcej pracowników.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
0-9	5719	5811	5929
10-49	149	146	143
50-249	47	48	45
250-999	3	3	3
1000 i więcej	1	1	1
Razem	5919	6009	6121

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS.

O sytuacji społeczno-ekonomicznej może świadczyć wysokość stopy bezrobocia oraz jej relacja w stosunku do wartości krajowych i wojewódzkich. Obrazuje ona procentowy stosunek liczby ludności bezrobotnej do liczby ludności aktywnej zawodowo. Ze względu na to, że stopa bezrobocia nie jest wyliczana na poziomie gminy, zaprezentowano dane dotyczące całego powiatu starogardzkiego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie starogardzkim w grudniu 2025 roku wynosiła 6,7%, co oznacza, iż była wyższa od stopy wojewódzkiej o 1,4 punktu procentowego, natomiast od stopy krajowej – o 1 punkt. W latach 2023-2025 nie wykazywała jednoznacznej tendencji zmian. W porównaniu zarówno do 2023 roku, jak i 2024 roku wzrosła o 1 punkt. W odniesieniu do 2023 roku stopa bezrobocia w kraju wzrosła o 0,6 punktu, a w województwie – o 0,7 punktu. Kształtowanie się tego wskaźnika w powiecie starogardzkim jest zbliżone do sytuacji w kraju i województwie. Wyraża się to w tendencji utrzymywania poziomu wartości w latach 2023-2024 i wzrostu w 2025 roku.

Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie starogardzkim w latach 2023-2025

² Brak danych za 2025 rok.

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Polska	5,1	5,1	5,7
Województwo pomorskie	4,6	4,6	5,3
Powiat starogardzki	5,7	5,7	6,7

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Warto przy tym pamiętać, że bezrobotni zarejestrowani w PUP to jedynie część osób, które nie posiadają zatrudnienia, natomiast pozostałe nie rejestrują się m.in. ze względu na brak motywacji a nawet niechęć do podjęcia pracy lub innych oferowanych przez urząd form aktywizacji zawodowej, a także ze względu na pracę w *szarej strefie*.

2.3. Dominujące problemy w ujęciu pomocy społecznej

W ostatnich latach w Gminie Miejskiej Starogard Gdański liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się. W 2025 roku świadczenie z pomocy społecznej przyznano 704 osobom z 596 rodzin, w których funkcjonowały 972 osoby. W porównaniu do 2023 roku liczba osób, które otrzymały świadczenia spadła o 98 (o 12,2%), liczba rodzin zmniejszyła się o 53 (o 8,2%), natomiast liczba osób w rodzinach spadła o 214 (o 18,0%). Spadek może być spowodowany różnymi czynnikami, takimi jak brak zmian kryterium dochodowego, korzystanie z programu Rodzina 800+, przechodzenie na inne świadczenia itp.

Tabela 6. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	802	629	704
- świadczenia pieniężne	575	513	505
- świadczenia niepieniężne	305	192	258
Liczba rodzin	649	564	596
Liczba osób w rodzinach	1186	845	972

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Struktura świadczeń przyznawanych przez MOPS w Starogardzie Gdańskim wskazuje corocznie na przewagę liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, które otrzymało w 2025 roku 505 osób, podczas gdy świadczenia niepieniężne otrzymywało 258 osób. W poprzednich latach liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne również była wyższa niż liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne – w 2024 roku o 321, a w 2023 roku o 449 osób.

**Tabela 7. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Starogard Gdański
w latach 2023-2025**

Wyszczególnienie	2023		2024		2025	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	424	740	373	550	413	676
Sieroctwo	1	1	0	0	0	0
Bezdomność	74	79	75	76	81	84
Potrzeba ochrony macierzyństwa	71	353	34	150	50	227
- w tym wielodzietność	48	265	21	107	31	167
Bezrobocie	199	404	167	300	191	363
Niepełnosprawność	378	610	323	441	355	532
Długotrwała lub ciężka choroba	203	272	224	278	234	336
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	73	288	49	188	68	245
- w tym rodziny niepełne	49	169	36	130	42	140
- w tym rodziny wielodzietne	17	100	10	55	15	87
Przemoc domowa	9	30	8	25	9	34
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	68	84	77	89	90	116
Narkomania	13	13	10	11	17	24
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	20	30	24	36	27	51
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	5	14	1	1	2	2
Zdarzenie losowe	7	8	5	8	10	12
Sytuacja kryzysowa	11	28	5	11	12	30
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, pomoc ta udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z następujących powodów: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; bezrobocie; długotrwała lub ciężka choroba; niepełnosprawność; przemoc domowa; potrzeba ochrony

ofiar handlu ludźmi; potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy w związku z tymi okolicznościami; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Wśród głównych powodów udzielania pomocy społecznej przez MOPS w Starogardzie Gdańskim w 2025 roku należy wskazać następujące:

- ubóstwo – 413 rodzin (676 osób w rodzinach);
- niepełnosprawność – 355 rodzin (532 osoby);
- długotrwała lub ciężka choroba – 234 rodziny (336 osób);
- bezrobocie – 191 rodzin (363 osoby);
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 68 rodzin (245 osób), w tym 42 rodziny niepełne (140 osób) oraz 15 rodzin wielodzietnych (87 osób);
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 50 rodzin (227 osób), w tym potrzeba ochrony wielodzietności – 31 rodzin (167 osób).

Pozostałe powody udzielania świadczeń pomocy społecznej w mieście występowały rzadziej lub wcale. W 2025 roku 90 rodzin (116 osób) wsparto z powodu alkoholizmu, 81 rodzin (84 osoby) z powodu bezdomności, 27 rodzin (51 osób) ze względu na trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, 17 rodzin (24 osoby) z powodu narkomanii, 12 rodzin (30 osób) z powodu sytuacji kryzysowej, 9 rodzin (34 osoby) z powodu przemocy domowej, 10 rodzin (12 osób) z powodu zdarzenia losowego oraz 2 rodziny (2 osoby)

z powodu trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy.

3. Wyzwania strategiczne lokalnej polityki społecznej

3.1. Ubóstwo, bezrobocie i bierność zawodowa

Ubóstwo, bezrobocie i bierność zawodowa to zjawiska ściśle ze sobą powiązane, choć nie zawsze brak płatnej pracy oznacza brak stałego dochodu, a w efekcie niski status materialny. Zjawisko bezrobocia można analizować w oparciu o statystyki PUP, jednak nie oddaje to do końca skali szerszego zjawiska, czyli braku płatnego zatrudnienia. Część osób, które są zarejestrowane w PUP to osoby tylko formalnie bezrobotne, ponieważ pracują w „szarej strefie”. Poza rejestrami PUP pozostają natomiast osoby poszukujące pracy na własny rachunek, a także bierne zawodowo, które teoretycznie mogłyby pracować, jednak nie mają do tego motywacji, brakuje im kompetencji życiowych lub odpowiednich kwalifikacji. Nieaktywne są często również osoby, które mają ograniczony dostęp do rynku pracy ze względu na specyficzne cechy. Wielodzietność, niepełnosprawność, bezdomność czy alkoholizm powodują, że podjęcie i utrzymanie się w pracy może być szczególnie trudne, ponieważ bariery tkwią nie tylko w świadomości jednostek, ale też całego społeczeństwa (np. stereotypy dotyczące niższej wydajności pracowników z niepełnosprawnościami) oraz systemu pomocy instytucjonalnej.

W grudniu 2025 roku w rejestrze PUP zarejestrowane były 952 osoby bezrobotne z terenu Gminy Miejskiej Starogard Gdański, co oznacza wzrost ich liczby o 203 osoby (o 27,1%) w porównaniu do 2023 roku. Bezrobocie w gminie jest zróżnicowane pod kątem cech socjodemograficznych osób pozostających w rejestrach PUP.

Tabela 8. Bezrobotni w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Ogółem	749	772	952
Kobiety	482	472	522
Mężczyźni	267	300	430
Do 25 roku życia	111	110	155
Do 30 roku życia	198	195	284
Powyżej 50 roku życia	194	215	224
Długotrwale bezrobotni	282	270	349

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BDL GUS.

Z punktu widzenia wsparcia osób doświadczających bezrobocia kluczowe znaczenie mają czynniki indywidualne, które wpływają na zdolność i motywację do podjęcia zatrudnienia. Jednym z takich czynników jest płeć. Struktura bezrobotnych mieszkańców pod względem płci wskazuje na przewagę kobiet. W 2025 roku kobiety stanowiły w niej 54,8%, a mężczyźni 45,2%. Generalnie to jednak kobiety zwykle są w trudniejszej sytuacji na rynku pracy, co może być efektem m.in. kwalifikacji nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy, przerw związanych

z urodzeniem i wychowaniem dzieci czy stereotypów, w świetle których kobiety nie są

chętnie zatrudniane z obawy o gorszą wydajność pracy czy większe ryzyko podejmowania zwolnień lekarskich ze względu na choroby dzieci.

Analiza cech socjodemograficznych bezrobotnych mieszkańców miasta wskazuje na dość duży odsetek osób do 30 roku życia, które, w liczbie 284 stanowiły w grudniu 2025 roku 29,8% ogółu bezrobotnych. Natomiast osoby do 25 roku życia to 16,3% ogółu zarejestrowanych. Jest to grupa należąca do katalogu grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Młodzi bezrobotni nierzadko bowiem charakteryzują się niewielkim doświadczeniem zawodowym bądź wykształceniem nieadekwatnym do potrzeb rynku pracy, a przy tym mogą mieć zbyt wysokie oczekiwania względem wynagrodzenia.

Barier na rynku pracy mogą doświadczać również osoby po 50 roku życia. W Starogardzie Gdańskim w 2025 roku stanowiły one, w liczbie 224, prawie jedną czwartą bezrobotnych (23,5%). Sytuacja tych osób nierzadko jest skomplikowana. Mogą to być osoby dysponujące wieloletnim doświadczeniem zawodowym, ale przy tym mieć nieaktualne kwalifikacje; lub nie mieć doświadczenia w pracy w ogóle ze względu na wcześniejsze zajmowanie się domem

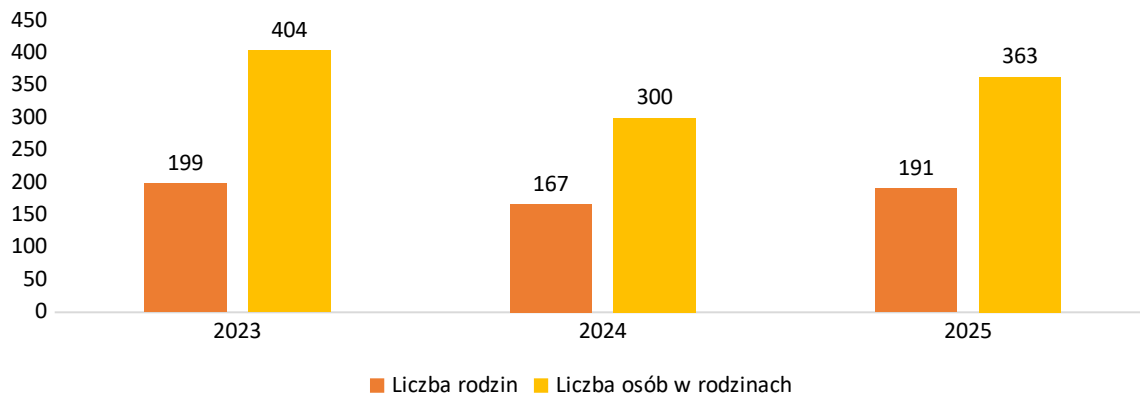
i wychowaniem dzieci bądź podlegać stereotypom dotyczącym osób starszych na rynku pracy. Wszystko to może mieć wpływ na trudności w znalezieniu zatrudnienia.

Pomimo zmniejszania rozmiarów bezrobocia rejestrowanego problemem pozostaje nadal długotrwałe bezrobocie, rozumiane jako pozostawanie przez bezrobotnego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu. Osoby należące do kategorii osób długotrwałe bezrobotnych w 2025 roku, w liczbie 349, stanowiły 36,7% wszystkich bezrobotnych z miasta. W porównaniu do 2023 roku ich liczba wzrosła o 67 osób (o 23,8%), a odsetek w strukturze spadł o 1 punkt.

Bezrobocie stanowi jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Miejskiej Starogard Gdański. W 2025 roku z tego tytułu wsparcie otrzymało 191 rodzin, w których funkcjonowały 363 osoby. W porównaniu do 2023 roku liczba rodzin spadła

o 8, natomiast liczba osób w tych rodzinach zmniejszyła się o 41.

Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2023-2025

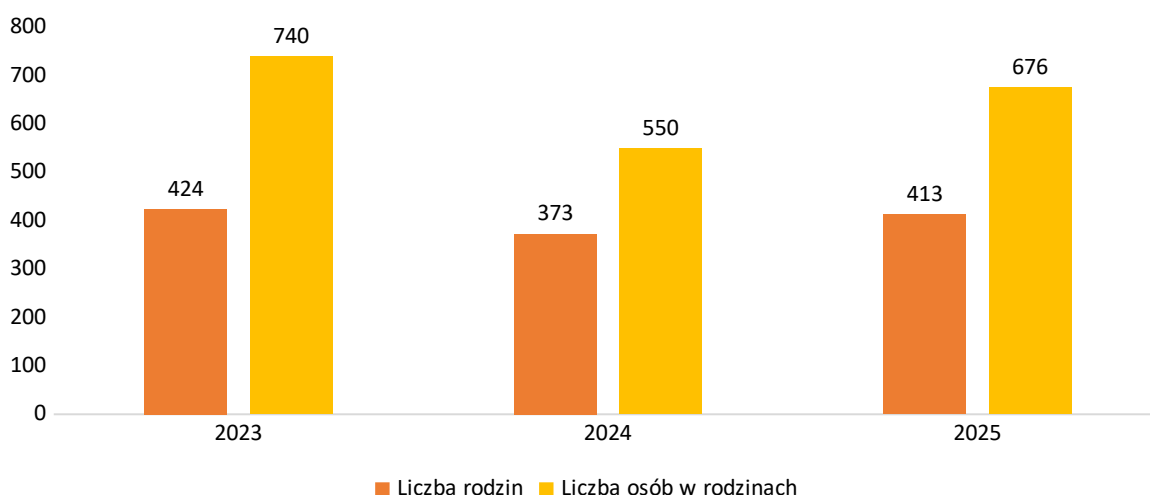

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Nierzadko konsekwencją bierności zawodowej i bezrobocia jest ubóstwo, będące zjawiskiem społecznym polegającym na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny³. Może ono być mierzone zarówno w sposób absolutny, co oznacza niewystarczające środki finansowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb osoby lub rodziny, bądź w sposób relatywny, kiedy odzwierciedla nierówności społeczne i związane jest z porównaniem poziomu życia danej osoby czy rodziny do średniej w społeczeństwie.

Ubóstwo stanowi jeden z powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, przy czym musi ono współwystępować z innym powodem wskazanym w artykule 7 ustawy o pomocy społecznej. W 2025 roku z tytułu ubóstwa świadczenia z pomocy społecznej otrzymało 413 rodzin, w których funkcjonowało 676 osób. W porównaniu do 2023 roku liczba rodzin spadła o 11, natomiast liczba osób w rodzinach zmniejszyła się o 64.

Wykres 4. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Jednym z przejawów ubóstwa jest bezdomność. Ze wsparcia MOPS z tego powodu w latach 2023-2025 korzystało od 74 do 81 rodzin i od 76 do 84 osób w tych rodzinach. Bezdomność

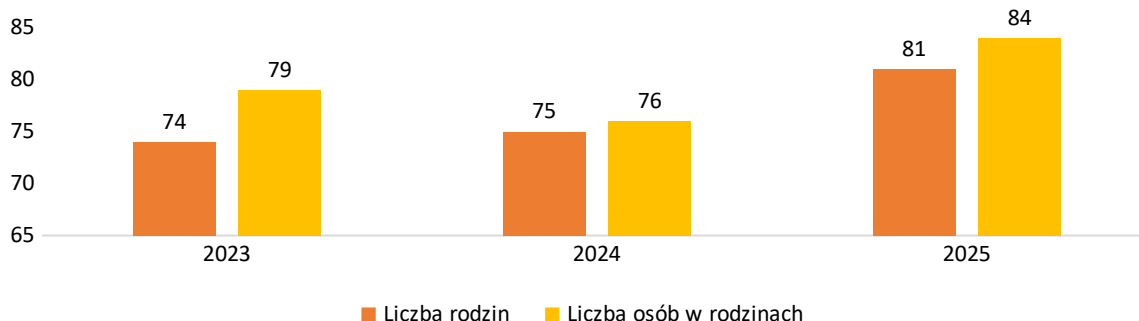
³ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ubostwo;3990730.html>

może stanowić efekt różnych przyczyn, wśród których można wskazać rozpad rodziny, uzależnienie, brak stałych dochodów lub niski ich poziom, eksmisję oraz uzależnienia.

Zadaniem gminy jest zapewnienie osobom dotkniętym problemem bezdomności tymczasowego schronienia przez przyznanie miejsca w noclegowni, schronisku bądź ogrzewalni dla osób bezdomnych. W 2025 roku gmina udzieliła schronienia 48 osobom, w tym 33 osobom w schronisku i 18 osobom w schronisku z usługami opiekuńczymi. W 2024 roku było to 39 osób, a w 2023 roku 47 osób. Osoby w kryzysie bezdomności otrzymywały także pomoc finansową na opłacenie czynszu za wynajmowane mieszkanie, na zakup leków, żywności, opału, obuwia, odzieży lub zaspokojenie innych podstawowych potrzeb.

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Schronienie osobom w kryzysie bezdomności w 2025 roku realizowały następujące placówki:

1) dla bezdomnych mężczyzn:

- Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE”, Borowy Młyn;
- Koło Grudziądzkie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Grudziądz;
- Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT, Gdańsk;
- Stowarzyszenie Św. Faustyny Fides, Malbork;
- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Gdyni, Filia Wiele;

2) dla bezdomnych kobiet

- Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE”, Borowy Młyn;
- Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT, Gdańsk;

3) dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi:

- Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE”, Borowy Młyn;
- Koło Grudziądzkie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Grudziądz.

3.2. Jakość życia osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Poważnym wyzwaniem lokalnej polityki społecznej jest zapewnienie usług społecznych osobom wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności ze względu na niepełnosprawność, stan zdrowia czy podeszły wiek.

Niepełnosprawność, w świetle definicji WHO, oznacza „ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu”⁴. W polskim ustawodawstwie, niepełnosprawność została zdefiniowana jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy⁵. Niepełnosprawność może wiązać się z obniżoną sprawnością ruchową, sensoryczną (zmysłową), intelektualną, psychofizyczną, komunikowania się oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Jej przyczynami mogą być przewlekłe choroby, wady wrodzone, przebyte urazy i wypadki, a także obniżanie się sprawności fizycznej i umysłowej wraz ze starzeniem się organizmu. Może zatem wystąpić w różnym okresie życia oraz mieć różny stopień.

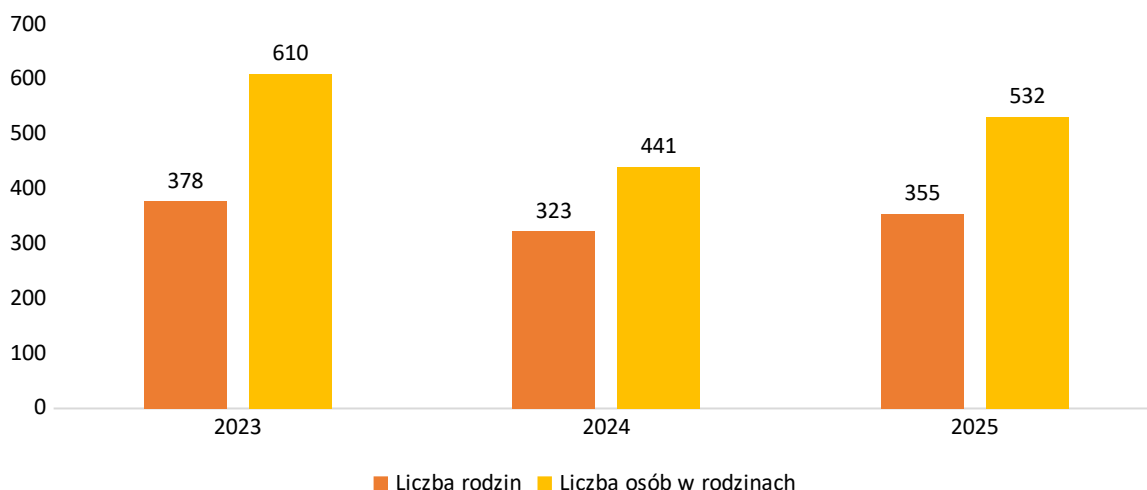
W świetle danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku Gminę Miejską Starogard Gdański zamieszkiwało wtedy 7 967 osób z niepełnosprawnościami, w tym 4 285 kobiet (53,8%) oraz 3 682 mężczyzn (46,2%). Spośród tych osób 5 935 (74,5%) to osoby niepełnosprawne prawnie, czyli posiadające odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Taka osoba może, ale nie musi, poza odpowiednim orzeczeniem posiadać ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności. Wśród osób z niepełnosprawnościami 2 032 (25,5%) to osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli posiadające wyłącznie ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności, jednak nie posiadające orzeczenia.

Niepełnosprawność członka rodziny w 2025 roku była powodem wsparcia 355 rodzin z terenu Gminy Miejskiej Starogard Gdański, w których funkcjonowały 532 osoby. Liczba tych rodzin w latach 2023-2025 zmniejszyła się o 23, natomiast liczba osób w nich funkcjonujących spadła o 78.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu niepełnosprawności w latach 2023-2025

⁴ Cyt. za <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnospawnosci;3947453.html>

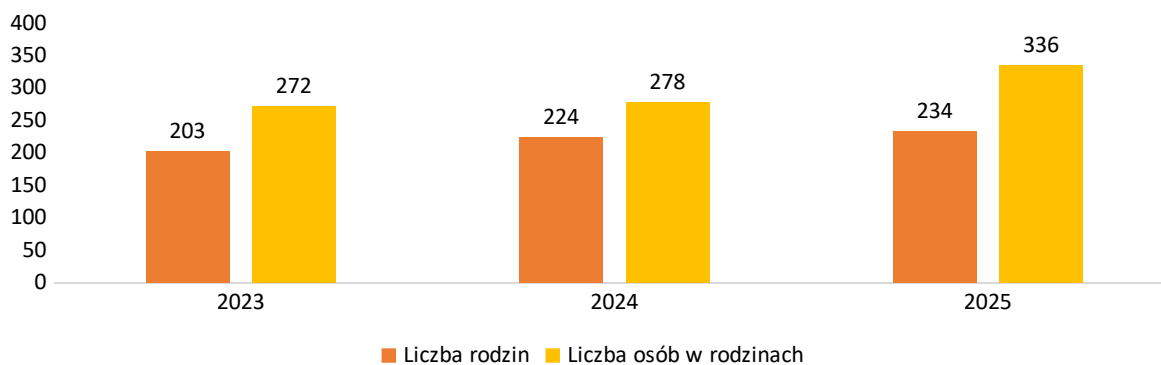
⁵ Art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Przyczynę niesamodzielności i wystąpienia potrzeby wsparcia w codziennym funkcjonowaniu może stanowić również długotrwała lub ciężka choroba. Jest to jeden z głównych powodów, z których MOPS w Starogardzie Gdańskim udziela pomocy społecznej mieszkańcom miasta. W 2025 roku z tego powodu wsparcie otrzymywały 234 rodziny, w których żyło 336 osób. W porównaniu do 2023 roku liczba tych rodzin zwiększyła się o 31, a liczba osób w rodzinach – o 64.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Jednym z podstawowych zadań gminy w zakresie wsparcia osób i rodzin, które doświadczają problemu niepełnosprawności oraz ciężkiej i/lub przewlekłej choroby, są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Mogą one zostać przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom pozostającym w rodzinach, gdy rodzina nie jest sama w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki. W 2025 roku pomoc w postaci usług opiekuńczych otrzymywało 79 osób, w 2024 roku było to 61 osób, a w 2023 roku 50 osób.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2025 roku w DPS w przebywało 61 mieszkańców, za których gmina ponosiła odpłatność, w 2024 roku 54 osoby, a w 2023 roku – 49 osób.

Osoby z niepełnosprawnościami, przewlekle chorujące i ich rodziny często w większym stopniu niż inni członkowie społeczności lokalnej narażone są na ubóstwo i wykluczenie. Mogą doświadczać odrzucenia zarówno w wymiarze personalnym, przez środowisko społeczne, jak i na gruncie zawodowym. Osoby z niektórymi rodzajami niepełnosprawnościami (np. ruchowo, niewidome i niedowidzące, głuche) mierzą się w codziennym funkcjonowaniu z barierami architektonicznymi, technicznymi oraz w komunikowaniu się, przez co ich uczestnictwo w życiu społecznym jest utrudnione. Ponadto jednymi z częściej doświadczanych problemów jest niedostatek środków finansowych oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji. W rodzinach, w których przynajmniej jeden z członków jest osobą zależną, wymagającą stałej opieki, nasilają się problemy związane z godzeniem pracy zarobkowej i innych obowiązków, a także przemęczenie i wypalenie osoby bliskiej sprawującej opiekę nad osobą chorującą lub z niepełnosprawnościami.

Powyższe aspekty dotyczą również osób starszych. Według WHO, starość zaczyna się wraz z 60 rokiem życia i można ją podzielić na trzy etapy: do 74 r.ż. trwa wczesna starość, w przedziale 75-89 lat jest starość pośrednia (lub wiek podeszły), zaś od 90 r.ż. można już mówić o długowieczności lub późnej starości. Jednak pierwsze zmiany biologiczne, które oznaczają początek starości, zaczynają się w organizmie ludzkim już po czterdziestym roku życia. To wtedy słabnie zdrowotność oraz obniża się sprawność, rośnie zagrożenie przewlektą chorobą i niepełnosprawnością. W wieku starszym te zmiany się nasilają – spada stężenie hormonów, spowalniają się funkcje poznawcze, motoryczne i pamięć, zaś występujące schorzenia dotyczą najczęściej układu krążenia (choroba wieńcowa, nadciśnienie), zmian nowotworowych, cukrzyca typu 2 i choroby układu kostno-stawowego. Osłabieniu ulega system immunologiczny, zdolność regeneracji po wysiłku oraz przystosowywanie się organizmu do zmiennych warunków⁶.

Jednak to, w jakiej kondycji psychicznej, emocjonalnej, fizycznej i społecznej dana osoba wkracza w wiek seniorski, zależy od mnóstwa czynników. Przede wszystkim jest efektem tego, jaki tryb życia osoba prowadziła, np. czy uprawiała sport lub inne aktywności na świeżym powietrzu, dobrze się odżywiła, stroniła od używek, jaką pracę wykonywała, a także czy budowała pozytywne relacje z bliskimi oraz znajomymi. W związku z tym, sytuacja życiowa danej osoby w wieku 60+ może się diametralnie różnić od jej rówieśników. Warto również wskazać, że sytuacja materialna wielu osób starszych jest trudna. Minimalna emerytura rolnicza lub pracownicza, a w bardziej skrajnych sytuacjach (gdy osoba nie

⁶ https://www.doz.pl/czytelnia/a12239-Zrozumiec_seniora_-_potrzeby_i_emocje_osob_starszych

wypracowała prawa do emerytury) renta rodzinna, renta socjalna lub inne świadczenia z pomocy społecznej, mogą okazać się nie wystarczające do pokrycia kosztów życia, zwłaszcza w sytuacji problemów zdrowotnych i rosnących wydatków na leki i wizyty u lekarzy. Ponadto jednym z problemów osób starszych jest samotność, wynikająca ze śmierci współmałżonka, braku obowiązku społecznego, oparcia w rodzinie czy otoczeniu sąsiedzkim, przy jednoczesnym problemach zdrowotnych, barierach finansowych i komunikacyjnych oraz malejących kontaktach społecznych.

W obliczu powyższych problemów, seniorzy na pewnym etapie życia potrzebują pomocy innych osób w zaspokojeniu codziennych potrzeb (np. zakupy, przygotowanie posiłku, pielęgnacja i higiena ciała), jednakże nierzadko tej pomocy są pozbawieni. W takich przypadkach interweniują służby społeczne. W 2025 roku pomocą społeczną objętych było 128 rodzin emerytów i rencistów, w których funkcjonowało 177 osób, przy czym 93 środowiska były jednoosobowe, 24 rodziny dwuosobowe, natomiast 11 rodzin liczyło 3 osoby lub więcej. W porównaniu do 2023 roku liczba tych rodzin spadła o 23.

Porównując powyższe liczby z danymi demograficznymi można dojść do wniosku, że skala zapotrzebowania na wsparcie jest wciąż relatywnie niewielka, jednakże wraz z dalszym wzrostem liczb seniorów oraz wydłużaniem się okresu trwania życia, a także pogarszaniem stanu zdrowia i rosnącym osamotnieniem osób starszych, zapotrzebowanie na świadczenie usług opiekuńczych oraz innych działań pomocowych będzie rosnąć. Oprócz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu należy również mieć na uwadze także potrzebę kreowania warunków aktywności i rozwoju osób starszych, w tym między innymi aktywności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej, fizycznej. Osoby w wieku od 60 lat wżwyz to nie tylko osoby wymagające pomocy, ale także osoby, które mogą jeszcze pracować, działać społecznie, pomagać innym, uczyć się i rozwijać. Mają też potencjał zbudowany na latach doświadczeń

i pracy, który należy diagnozować i zagospodarowywać dla dobra wspólnego. Z racji tego, że w najbliższych latach osób w starszych grupach wiekowych będzie przybywać, już teraz można mówić nie tylko o społeczeństwie starzejącym się, ale o społeczeństwie różnego wieku, czyli takim, w którym każda grupa wiekowa ma zadania do spełnienia.

3.3. Funkcjonowanie rodzin z dziećmi

Rodzina jest naturalnym środowiskiem służącym opiece i wychowaniu dzieci. Wypełnia też szereg innych ważnych społecznie funkcji. Występujące na jej drodze trudności życiowe są sprawą oczywistą i prawdopodobnie nieuniknioną. Mogą pojawić się w razie problemów zawodowych, utraty pracy czy niedostatecznych dochodów. Mogą też być efektem konfliktów małżeńskich/w związku osób dorosłych. Bardzo często ich źródłem są jednak problemy wychowawcze, wynikające z rozwoju dzieci, które na różnych etapach życia potrzebują odpowiedniej uwagi i mądrych oddziaływań wychowawczych. Rodzice i opiekunowie wyposażeni w niezbędne kompetencje rodzicielskie, samodzielnie albo przy wsparciu ze strony krewnych, znajomych bądź przy okresowym wsparciu specjalistów

potrafią radzić sobie z problemami a nawet sytuacjami kryzysowymi. Natomiast w rodzinie, w której kumulują się różne deficyty i zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, jak również problemy materialne i psychologiczne, przezwyciężenie sytuacji trudnych może okazać się niemożliwe bez długotrwałego i wielopoziomowego wsparcia ze strony służb społecznych.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku Starogard Gdański zamieszkiwało 12 729 rodzin, w tym:

- 7 864 małżeństwa, spośród których 2 814 to małżeństwa bez dzieci i 5 050 małżeństw z dziećmi;
- 1 231 związków niesformalizowanych, spośród których 390 to związki bez dzieci i 841 – związki z dziećmi;
- 3 138 matek z dziećmi;
- 496 ojców z dziećmi.

Ogólnie 3 204 rodziny to rodziny bez dzieci, natomiast 9 525 – rodziny z dziećmi, w których wychowywało się łącznie 15 185 dzieci (średnio 1,59 dziecka na rodzinę). Najwięcej rodzin miało jedno dziecko (5 247) oraz dwójkę (3 253). Troje dzieci wychowywało się w 769 rodzinach, a czworo i więcej – w 256 rodzinach.

Rodziny doświadczające trudności obejmowane były wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy w Starogardzie Gdańskim. W 2025 roku pomocą i wsparciem objęto 1 182 rodziny, w których funkcjonowały 2 494 osoby. Oznacza to wzrost liczby rodzin w porównaniu do 2023 roku o 259 tj. o 28,1%, a także wzrost liczby osób w rodzinach korzystających

z pomocy – o 626, tj. o 33,5%. Grupą wymagającą szczególnego wsparcia są rodziny z dziećmi, które w 2025 roku, w liczbie 344, stanowiły 29,1% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną. W porównaniu do 2023 roku liczba tych rodzin zwiększyła się o 100 (o 41,0%),

a liczba osób w rodzinach wzrosła o 372, tj. o 36,4%.

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023		2024		2025	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Rodziny z dziećmi	244	1023	280	1148	344	1395
Rodziny niepełne	73	265	46	177	60	215
Rodziny emerytów i rencistów	151	199	151	191	128	177
Rodziny ogółem	923	1868	1013	2090	1182	2494

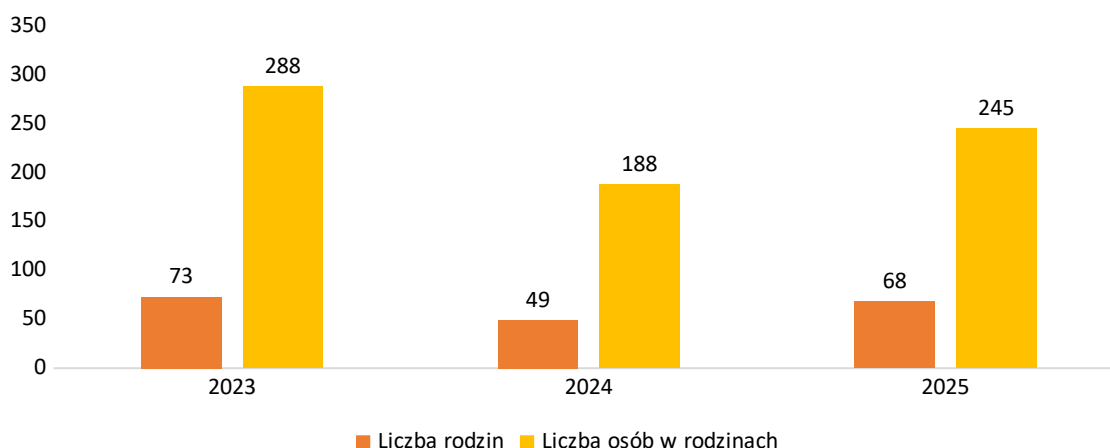
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

W strukturze rodzin z dziećmi przeważają rodziny z jednym dzieckiem – w 2025 roku ze wsparcia korzystały 133 takie rodziny (38,7%), a w drugiej kolejności rodziny z dwojgiem dzieci (90 rodzin; 26,2%) oraz z trójką dzieci (77 rodzin; 22,4%). Rodziny mające czworo dzieci stanowiły w strukturze 7,0%, ponadto było 20 rodzin z pięciorgiem i większą liczbą dzieci. Prawie jedna piąta rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej (17,4%) to rodziny niepełne, w których w 2025 roku funkcjonowało 215 osób.

Analiza powodów otrzymywania pomocy społecznej wskazuje, że z w Gminie Miejskiej Starogard Gdański z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ze wsparcia w 2025 roku korzystało 68 rodzin i liczba ta zmniejszyła się, w porównaniu do 2023 roku o 5 rodzin. Funkcjonowało w nich 245 osób, czyli o 43 osoby mniej niż w 2023 roku.

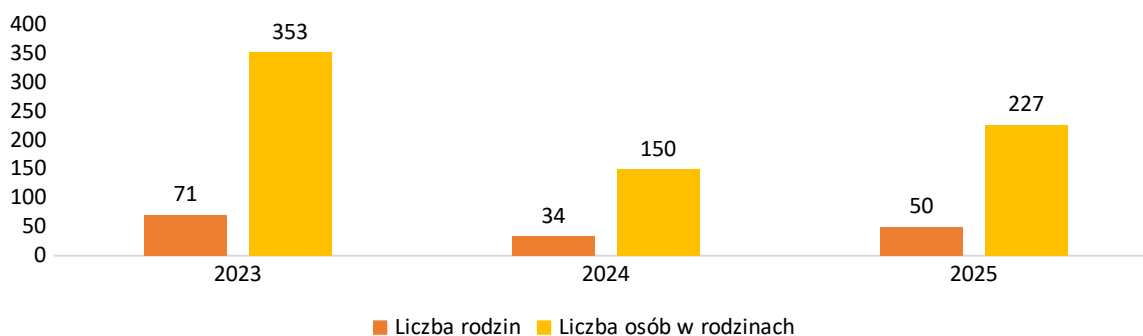
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa pomocy społecznej w 2025 roku udzielono 50 rodzinom, tj. o 21 rodzinom mniej niż w 2023 roku. W rodzinach tych żyło 227 osób, co oznacza spadek ich liczby, o 126, w porównaniu do 2023 roku.

Wykres 9. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

W latach 2023-2025 corocznie 8-9 rodzin i od 25 do 34 osób w nich funkcjonujących korzystało z pomocy społecznej z tytułu przemocy domowej.

Zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizuje w gminie w szczególności Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim. Wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz w innych sferach funkcjonowania udzielane jest przez zatrudnionych w MOPS asystentów rodziny, którzy, podejmując współpracę z rodziną, dokonują wraz z innymi specjalistami, m.in. pracownikiem socjalnym, diagnozy problemów w rodzinie, a następnie wspólnie z rodziną ustalają plan pracy, mający na celu poprawę jej sytuacji. Plan ten jest dalej wspólnie monitorowany, oceniany, a w przypadku potrzeby również zmieniany. Asystent jako osoba wspierająca

w czasie współpracy z rodziną uczy jej członków prawidłowych postaw rodzicielskich, podejmuje działania edukacyjno-wychowawcze, wzmacnia i motywuje.

Od 1 stycznia 2017 roku, z dniem wejścia w życie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.

W trakcie 2025 roku w MOPS w Starogardzie Gdańskim zatrudnianych było 10 asystentów, którzy pracowali z 91 rodzinami, w tym z 50 rodzinami wskazanymi przez sąd. Łącznie wychowywało się w nich 259 dzieci. Dla porównania, w 2024 roku 9 asystentów pracowało z 74 rodzinami (w tym 48 wskazanymi przez sąd), w których wychowywało się 218 dzieci, a w 2023 roku 7 asystentów pracowało z 68 rodzinami (w tym 45 wskazanymi przez sąd), w których wychowywało się 190 dzieci.

W przypadkach, gdy rodzice nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania, pomimo otrzymanego wsparcia, dzieci umieszczane są w systemie pieczy zastępczej. W 2025 roku Gmina Miejska Starogard Gdański współfinansowała pobyt w pieczy zastępczej 313 dzieci, w 2024 roku było to 272 dzieci, a w 2023 roku 260 dzieci. Warto tu wskazać, że w 2025 roku z pieczy zastępczej odeszło jedynie 12 dzieci, a 54 zostało w niej umieszczonych.

3.4. Przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym

Dysfunkcja, według słownika języka polskiego, oznacza „nieprzystosowanie czegoś do pełnienia określonych funkcji”, a w sensie biologicznym – „nieprawidłowe funkcjonowanie komórki, tkanki, narządu lub całego organizmu”⁷. Z punktu widzenia lokalnej polityki społecznej dysfunkcjami będą zjawiska, które w sposób negatywny wpływają na funkcjonowanie społeczeństwa, w szczególności przemoc domowa oraz uzależnienia.

⁷ <http://sjp.pwn.pl/slownik/2555725/dysfunkcja>.

Dysfunkcje wiążą się z naruszeniami prawa oraz powszechnie przyjętych norm społecznych, a także bardzo często z degradacją psychiczną i/lub fizyczną osób nimi dotkniętych. Ponadto towarzyszą im trudności życiowe i bariery, takie jak: ubóstwo w sferze materialnej i intelektualnej, bierność społeczno-zawodowa, niski poziom kompetencji interpersonalnych, niedojrzałość emocjonalna rodziców, nieumiejętność pełnienia ról rodzicielskich i małżeńskich, problemy opiekuńczo-wychowawcze. Kwestie te przenoszą się na otoczenie sąsiedzkie oraz środowisko szkolne. W odniesieniu do dzieci i młodzieży skutkiem negatywnych zjawisk są m.in. zaburzenia emocjonalne, schorzenia zdrowotne, trudności w przystosowaniu się do środowiska oraz w kontaktach z innymi ludźmi, mogące objawiać się depresją, nerwicami lub nadpobudliwością, zachowaniami agresywnymi i ryzykownymi, niską motywacją do nauki oraz słabymi wynikami w szkole, a także brakiem pasji i zainteresowań. Konsekwencją dysfunkcji systemu rodzinnego są ponadto przypadki ograniczania władzy rodzicielskiej przez sąd oraz umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Jedną z dysfunkcji rodzin jest przemoc domowa, której definicja ustawowa została zawarta w art. 2 ust 1 pkt 1) *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej*. W jej świetle stanowi ona jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa w Gminie Miejskiej Starogard Gdański jako powód korzystania z pomocy społecznej w latach 2023-2025 występowała w skali od 8 do 9 rodzin i od 25 do 34 osób w rodzinach. Działania w obszarze wsparcia rodziny podejmuje także Zespół Interdyscyplinarny, zajmujący się koordynowaniem lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2025 roku do Zespołu wpłynęło 80 procedur wszczynających „Niebieskie Karty A” złożonych przez przedstawicieli 5 podmiotów, tj. policji, oświaty, pomocy społecznej, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. Dla porównania w 2024 roku wdrożono 110 „Niebieskich Kart A” wszczynających procedurę, a w 2023 roku 125 procedur.

W związku z zagrożeniem życia lub zdrowia z powodu przemocy domowej (w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej), pracownicy socjalni zapewnili w 2025 roku ochronę 8 dzieci, w 2024 roku zabezpieczono 13 dzieci, a w 2023 roku – 12.

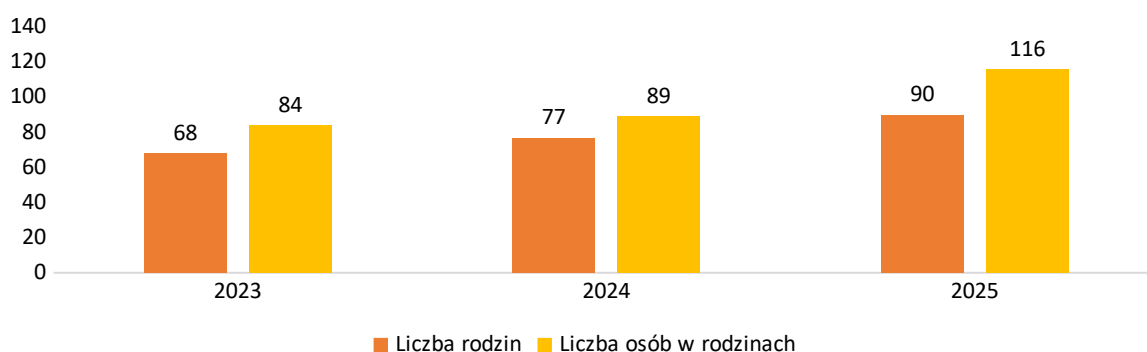
Wśród 80 wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Starogardu Gdańskiego w 2025 roku 23 dotyczyły kobiet, a 9 mężczyzn. W 2024 roku ze 110 wszczętych procedur „Niebieskie Karty” aż 72 dotyczyło kobiet, a w 2023 roku – 80. W ramach wszczętych w 2025 roku procedur wskazano łącznie 80 dzieci jako osoby doznające przemocy. Z danych Zespołu wynika, że

w 2025 roku przemocy doświadczyło 11 osób powyżej 60 roku życia, przy czym 9 to kobiety. W 2024 roku osobami doznającymi przemocy domowej w tej kategorii wiekowej było 16 kobiet i 3 mężczyzn, a w 2023 roku 14 kobiet i 5 mężczyzn.

Istotną dysfunkcją wpływającą na funkcjonowanie osób i rodzin są uzależnienia. Światowa Organizacja Zdrowia definiuje uzależnienie jako stan psychiczny i fizyczny, wynikający z interakcji organizmu z substancją psychoaktywną. Charakteryzuje się on zmianami zachowania oraz koniecznością przyjmowania substancji w sposób okresowy bądź ciągły – w celu doświadczenia jej wpływu bądź uniknięcia objawów towarzyszących jej brakowi w organizmie. W kontekście dysfunkcji społecznych uzależnienie należy jednak rozumieć szerzej, tj. jako silną i nabytą potrzebę zażywania substancji psychoaktywnych bądź wykonywania określonych czynności, takich jak np. uprawianie hazardu, oglądanie telewizji, korzystanie z internetu czy robienie zakupów⁸. W obu tych wymiarach uzależnienie może przynieść negatywne konsekwencje – utrudnia bowiem prawidłowe funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne. Niejednokrotnie prowadzi nie tylko do utraty zdrowia, ale także do wykluczenia społecznego, przestępczości oraz problemów i dysfunkcji w rodzinie.

W świetle statystyk MOPS w Starogardzie Gdańskim w 2025 roku z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu korzystało 90 rodzin i 116 osób w rodzinach. W porównaniu do 2023 roku liczba rodzin wzrosła o 22, a liczba osób w rodzinach zwiększyła się o 32.

Wykres 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Ważnych informacji dostarczają sprawozdania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która podejmuje szereg procedur mających na celu pomoc osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin – współuzależnionym, doświadczającym

⁸Zob. *Współczesne teorie i praktyka profilaktyki uzależnień chemicznych i niechemicznych*, red. M. Jędrzejko, Warszawa 2009, s. 40; <http://www.kbpn.gov.pl/portals?id=112184>.

przemocy domowej i innych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu. W 2024 roku MKRPA wystąpiła do sądu z 41 wnioskami o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Inne dysfunkcje społeczne są słabiej rozpoznane. Niemniej jednak, szczególnie po okresie pandemii i związanej z nią izolacji społecznej, sygnalizowany był wzrost zagrożenia w szczególności uzależnieniem od internetu i gier, cyberprzemocą, a także wzrost skali występowania depresji i zaburzeń psychicznych, szczególnie u dzieci i młodzieży. Mogą one objawiać się nieco inaczej niż u dorosłych, poprzez m.in. nasilenie zachowań agresywnych, destrukcyjnych i autodestrukcyjnych, takich jak na przykład samookaleczanie. W świetle raportu „Młode Głowy. Otwarcie o zdrowiu psychicznym” z badania przeprowadzonego na zlecenie Fundacji UNaweza, *obraz dzieci i młodzieży, jaki wyłania się z pozyskanych wyników, to obraz przepełniony samotnością, skrajnie niską samooceną i niskim poczuciem sprawczości. Roboczo nazwalibyśmy ten stan „triadą kryzysu psychicznego dzieci i młodzieży”, która przyczynia się między innymi do dramatycznego wzrostu myśli samobójczych wśród młodych ludzi, zachowań samobójczych i podejmowanych zamachów samobójczych. W dużym uproszczeniu dzieci w kryzysie psychicznym to dzieci przekonane o tym, że nic nie znaczą, niczego nie potrafią i dla nikogo nie są ważne. Obraz ten dopełnia niski poziom zaufania społecznego młodych, brak wiary w skuteczność profesjonalnej pomocy czy wsparcia społecznego i skala doświadczanej przemocy rówieśniczej, domowej oraz doświadczania hejtu⁹.*

4. Zasoby gminnego systemu pomocy i wsparcia

4.1. Instytucjonalny system pomocy i wsparcia

Instytucjonalny system pomocy i wsparcia organizowany jest na rzecz osób i rodzin, doświadczających trudnych sytuacji życiowych – szczególnie wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać wyzwań i barier wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej to między innymi na samorządzie gminy spoczywa obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej wobec jej mieszkańców. Jednostką wykonującą te zadania w Gminie Miejskiej Starogard Gdański jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim. W świetle art. 15 ww. ustawy, polegają one na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju odpowiedniej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,

⁹ J. Flis, M. Dębski, *Młode Głowy. Otwarcie o zdrowiu psychicznym*. Raport z badania dotyczącego zdrowia psychicznego, poczucia własnej wartości i sprawczości wśród młodych ludzi. 2023, s. 6.

- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim w 2025 roku realizował zadania wynikające z następujących zakresów:

I. Działalność statutowa, która obejmuje m.in.:

1. pomoc społeczną, w tym m.in. udzielanie świadczeń (m.in. zasiłki, dożywianie, schronienie i wsparcie dla bezdomnych, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, kierowanie do DPS, sprawienie pogrzebu), pracę socjalną;
2. potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób innych niż ubezpieczone;
3. realizację dodatków mieszkaniowych i energetycznych;
4. wspieranie rodziny (asystenci rodziny) i piecza zastępcza (m.in. ponoszenie opłat za pobyt dzieci w pieczy);
5. przeciwdziałanie przemocy (w tym obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej);
6. realizację świadczeń rodzinnych oraz zasiłków dla opiekunów;
7. realizację składek na ubezpieczenie społeczne od udzielanych świadczeń;
8. realizację jednorazowego świadczenia wypłacanego zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
9. realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
10. realizację jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Starogard Gdański Nr IX/64/2015 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i wypłaty jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka;
11. prowadzenie Dziennego Domu Pobytu Senior+
12. prowadzenie mieszkania wspomaganego.

II. Działania w ramach środków/projektów zewnętrznych:

1. w ramach programów i projektów Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:
 - 1) Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
 - 2) Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021 - 2025;
 - 3) Program „Opieka 75+”,
 - 4) Program "Opieka wytchnieniowa" dla jednostek samorządu terytorialnego - edycja 2025;
 - 5) Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla jednostek samorządu terytorialnego – edycja 2025;
 - 6) Program „Korpus Wsparcia Seniorów”;

7) Fundusz Pomocy dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa

2. W ramach Ministerstwa Edukacji Narodowej - Pomoc materialna dla uczniów

3. Inne:

1) Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa FEAD Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ) to program współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oferujący pomoc żywnościową w formie paczek lub posiłków dla osób najbardziej potrzebujących, a także możliwość udziału w tzw. działaniach towarzyszących. Współpraca z organizatorem pomocy (Diecezjalny i parafialne zespoły CARITAS) w zakresie weryfikacji uprawnionych i wydawania skierowań do odbioru pomocy żywnościowej.

W strukturze MOPS funkcjonuje ośrodek wsparcia dziennego - Dzienny Dom Pobytu SENIOR+ zapewniający wsparcie seniorom nieaktywnym zawodowo, w wieku powyżej 60 roku życia. W 2025 roku w zajęciach w ramach Domu wzięło udział 42 seniorów. Dla mieszkańców gminy dostępne jest również mieszkanie wspomagane (4 miejsca)

Zasoby instytucjonalne gminy tworzą również inne podmioty, m.in. takie jak:

- 1) Urząd Miasta Starogard Gdański,
- 2) Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny,
- 3) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień,
- 4) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska ,
- 5) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Starogardzkie Centrum Rehabilitacji,
- 6) Środowiskowy Dom Samopomocy w Starogardzie Gdańskim,
- 7) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Starogardzie Gdańskim,
- 8) Starogardzkie Centrum Kultury,
- 9) Miejska Biblioteka Publiczna w Starogardzie Gdańskim,
- 10) Muzeum Ziemi Kociewskiej,
- 11) Centrum Usług Wspólnych Gminy Miejskiej Starogard Gdański,
- 12) Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1,
- 13) Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2,
- 14) Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3,
- 15) Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4,
- 16) Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 6,
- 17) Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 8,
- 18) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 1,

- 19) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi,
- 20) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 3,
- 21) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 4,
- 22) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 5,
- 23) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 6,
- 24) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 8,
- 25) Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 10,
- 26) Straż Miejska.

Wskazane wyżej instytucje realizują swoje zadania statutowe z obszarów usług społecznych takich jak edukacja, kultura, kultura fizyczna i sport, ochrona zdrowia oraz bezpieczeństwo publiczne.

Pomoc i wsparcie mieszkańcom gminy zapewniają także Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Do zadań Komisji należy m.in. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego; przeprowadzanie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami mającymi problem

z nadużywaniem alkoholu oraz członkami ich rodzin; współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i społecznymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi; a także prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych i opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. W jego skład wchodzi osoby z różnych grup zawodowych, reprezentujące instytucje publiczne odpowiedzialne za działania w tym obszarze. Zespół integruje i koordynuje działania różnych podmiotów i specjalistów, w szczególności poprzez diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku nim zagrożonym bądź dotkniętym, rozpowszechnianie informacji o możliwych formach pomocy oraz inicjowanie działań

w stosunku do osób stosujących przemoc domową. Bardzo ważne są także działania profilaktyczne oraz edukacja społeczna.

Należy wskazać także jednostki powiatowe funkcjonujące w obszarze pomocy społecznej i rynku pracy, w tym przede wszystkim:

- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim – realizuje zadania powiatu wynikające nie tylko z ustawy o pomocy społecznej, ale również m.in. z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (jako organizator i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej), a także ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

- ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim – realizuje zadania powiatu, polegające m.in. na udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa), organizowaniu i finansowaniu form pomocy, przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia, a także opracowywaniu analiz i sprawozdań dotyczących rynku pracy.

System pomocy i wsparcia w szerokim ujęciu obejmuje również inne instytucje rynku pracy, jednostki oświatowe oraz wszystkie podmioty, które na co dzień współpracują ze sobą ze względu na zbieżne cele oraz obsługę tych samych klientów.

4.2. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych

W świetle ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, stanowi ona działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym. Podmiotami ekonomii społecznej są natomiast m.in. spółdzielnie socjalne, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, spółdzielnie pracy oraz organizacje pozarządowe.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2025 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były 134 stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz 21 fundacji. W porównaniu do 2023 roku liczba tych pierwszych spadła o 4, natomiast liczba fundacji wzrosła o 2.

W Krajowym Rejestrze Sądowym na terenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański aktualnie zarejestrowane są 143 fundacje, stowarzyszenia oraz inne organizacje społeczne i zawodowe. Ich działalność dotyczy m.in. bezpieczeństwa publicznego, sportu, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sportu, kultury, tożsamości lokalnej, profilaktyki uzależnień, rozwoju zainteresowań. Ich potencjał do realizacji usług społecznych, wyrażający się w aktywności, liczbie i kwalifikacjach zatrudnianej kadry, zapleczu infrastrukturalnym oraz chęci do współpracy z samorządem, może być dość zróżnicowana.

Współpraca Gminy Miejskiej Starogard Gdański z organizacjami pozarządowymi odbywa się na podstawie rocznych programów współpracy. Głównym celem Programu w 2024 roku było *rozwijanie potencjału Gminy poprzez działania na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców Gminy oraz umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a działającymi organizacjami na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i społeczności lokalnych.*

Cele szczegółowe Programu:

- 1) Budowanie społeczeństwa obywatelskiego i wspomaganie rozwoju aktywności społeczności lokalnej.

- 2) Umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych, zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.
- 3) Wspieranie rozwoju i wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych.
- 4) Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych w wykorzystaniu środków finansowych pozabudżetowych na rzecz mieszkańców.
- 5) Promowanie aktywności społecznej, postaw obywatelskich i prospołecznych, w tym działań wolontariuszy.
- 6) Zwiększenie świadomości korzyści z partnerskiej współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi.
- 7) Wzmocnienie wpływu organizacji pozarządowych na proces tworzenia i realizacji polityk publicznych.
- 8) Włączenie organizacji pozarządowych w proces budowania lokalnej, regionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej marki miasta Starogard Gdański.

W 2024 roku ogłoszono konkursy w następujących obszarach:

- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych (30 000 zł);
- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym (5 000 zł);
- działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – regranting (30 000 zł);
- kultura i sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (60 000 zł);
- działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka (38 000 zł);
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (219 000 zł);
- Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy – prowadzenie Centrum Organizacji Pozarządowych (42 000 zł);
- Działalności wspomagającej organizacje pozarządowe poprzez dofinansowanie w roku 2024 wkładu własnego organizacji w zakresie realizowanych projektów finansowanych ze środków pochodzących spoza budżetu Gminy Miejskiej Starogard Gdański (10 000 zł);
- Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego – prowadzenie Schroniska dla bezdomnych zwierząt w Starogardzie Gdańskim (398 531 zł);
- Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej (143 200 zł);
- Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej (80 000 zł);
- Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej (30 000 zł);
- Promocja i organizacja wolontariatu (75 000 zł);

- Dotacje na rozwój sportu przyznawane na podstawie składanych przez kluby wniosków. (570 000 zł).

łącznie w konkursach udział wzięło 29 podmiotów, które złożyły 34 oferty. Dotacje otrzymały 24 podmioty na realizację 28 zadań na łączną kwotę 1 071 262,00 zł. Dotacje na sport otrzymało 15 podmiotów na realizację 25 zadań na łączną kwotę 561 826,00 zł.

Na podstawie umów wieloletnich realizowane było 1 zadanie, na kwotę 75 000,00 zł. Wsparcie finansowe otrzymało 27 organizacji na 38 zadań na łączną kwotę 356 934,56 zł.

Dotację na podstawie tzw. małych grantów przyznano 13 organizacjom na realizację 19 zadań o łącznej wartości 103 610,00 zł.

W obszarze usług społecznych warto zwrócić uwagę na realizację przez organizacje pozarządowe takich zadań publicznych jak:

- Specjalistyczna pomoc dziecku i rodzinie oraz wsparcie dziecka i rodziny – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę,
- Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny - Fundacja Rozwoju Edukacji i Społeczności Lokalnej „In Fortes”,
- Prowadzenie Klubu Abstynenta „Razem” – Klub Abstynenta „Razem”,
- Centrum Organizacji Pozarządowych 2024 - Stowarzyszenie „Pozytywni”,
- Starogardzkie Centrum Wolontariatu, Starogardzka Akademia Wsparcia Dziecka i Rodziny 2024 – Stowarzyszenie Wspomagające Osoby ze Środowisk Dysfunkcyjnych „Można Inaczej”,
- Ku Gwiazdom – placówka wsparcia dziennego w formie podwórkowej - Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Gdańska, Hufiec Starogard Gdański.

Oprócz powyższych organizacji w ramach dotacji z Urzędu Miasta zadania publiczne realizują organizacje działające w obszarze sportu, profilaktyki i ochrony zdrowia, pomocy osobom z niepełnosprawnościami, aktywizacji osób starszych, rozwoju zainteresowań, pomocy bezdomnym zwierzętom, kultury, edukacji, bezpieczeństwa publicznego, usług na rzecz rodzin oraz tożsamości lokalnej. Nie sposób tu wymienić wszystkich organizacji, które funkcjonują

i realizują swoje działania na terenie miasta.

W świetle powyższych informacji, na terenie Starogardu Gdańskiego funkcjonują podmioty ekonomii społecznej, które mają lub mogą mieć potencjał do realizacji usług społecznych. Są to zarówno podmioty mające tu siedzibę, jak i takie, które obejmują teren gminy zasięgiem swojego działania, natomiast swoją siedzibę mają w innej gminie lub powiecie. Podmioty te należy brać pod uwagę w obszarze planowania i realizacji usług społecznych dla mieszkańców miasta.

5. Cele i kierunki działań

Nadrzędnym celem lokalnej polityki społecznej jest poprawa jakości życia ludności gminy, na którą składa się szereg czynników kształtujących warunki życia wspólnoty oraz poszczególnych rodzin i osób samotnie gospodarujących. Wynika stąd potrzeba integracji działań sektorowych w ramach pomocy społecznej, rynku pracy, edukacji, kultury, sportu, zdrowia, mieszkalnictwa

i polityki prorodzinnej, w ścisłym powiązaniu z realizowanymi w gminie inwestycjami „twardymi” w infrastrukturę techniczną oraz gospodarkę. Strategiczna wizja rozwoju społecznego zakłada zatem zmiany na lepsze w wielu dziedzinach życia mieszkańców.

Część wdrożeniowa *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2026-2033* została usystematyzowana w formie celów strategicznych. Każdy z nich dotyczy innego wycinka rzeczywistości społecznej, jednakże są one ze sobą ściśle powiązane i wszystkie służą realizacji celu głównego Strategii. W związku z tym, wszystkie cele należy rozpatrywać łącznie w kontekście rozwoju społecznego gminy, uwzględniając jednak to, że wdrożenie założeń jednego z nich będzie miało istotny wpływ na powodzenie pozostałych.

Cel główny Strategii brzmi:

**Kreowanie warunków wysokiej jakości życia
mieszkańców Gminy Miejskiej Starogard Gdański
poprzez zapewnianie dostępu do kompleksowych usług
społecznych, adekwatnych do ich potrzeb.**

Osiągnięciu celu głównego będzie służyć realizacja celów strategicznych i operacyjnych, poprzez każdorazowo określony katalog działań, wyznaczający kluczowe, niezbędne kierunki zaangażowania władz samorządu, jednostek organizacyjnych gminy oraz partnerów lokalnych. Nie jest katalogiem zamkniętym, więc jeżeli w trakcie wdrażania Strategii pojawią się jeszcze inne pomysły (projekty) wpisujące się w jej cele, to również powinny zostać wzięte pod uwagę.

W ramach każdego celu strategicznego określono katalog działań, uwzględniających oddziaływanie z jednej strony na całą społeczność gminy, a z drugiej na wybrane grupy, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społeczno-zawodowym. Są to przede wszystkim:

- rodziny z dziećmi (w szczególności niepełne i wielodzietne), doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz trudności w zapewnieniu odpowiednich warunków socjalno-bytowych;

- osoby i rodziny charakteryzujące się biernością zawodową i społeczną, a także dotknięte lub zagrożone dysfunkcjami takimi jak przemoc domowa, uzależnienia, przestępczość;
- dzieci i młodzież bez względu na status społeczny i poziom zamożności ich rodzin, z uwagi na szczególne zagrożenie problemami takimi jak ubóstwo, bezrobocie, brak odpowiednich perspektyw życiowych, uzależnienia (zwłaszcza od alkoholu, dopalaczy, komputera, internetu oraz telefonów komórkowych) i inne zachowania ryzykowne;
- osoby starsze, z niepełnosprawnościami i/lub ciężko, przewlekle chorujące, zwłaszcza te, które posiadają niewielkie dochody, np. w postaci emerytury lub renty, zaś w swoich środowiskach są osamotnione oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego i z zaburzeniami psychicznymi;
- osoby znajdujące się w sytuacjach skrajnych pod względem egzystencjalnym, w szczególności z powodu uzależnień, bezdomności, pobytu w zakładzie karnym, zdarzeń losowych;
- społeczność gminy ze względu na potrzebę wzmocnienia jej aktywności oraz integracji i zaangażowania w sprawy lokalne, a także ustawicznego kształcenia w różnych obszarach, takich jak zdrowie czy bezpieczeństwo.

Zdefiniowane wyżej obszary oddziaływań przekładają się na zaplanowane w ramach Strategii kierunki niezbędnych działań, które integrują zasoby, kompetencje i zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej.

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów	1) Działania edukacyjne dla rodziców i opiekunów, dotyczące wychowywania dzieci, rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, komunikacji bez przemocy i innych aspektów związanych z wychowaniem, takich jak „Szkola dla rodziców”, trening kompetencji rodzicielskich.
2. Zwiększenie dostępu do usług wsparcia dla rodzin, zwłaszcza doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych	2) Organizacja Treningów Umiejętności Społecznych dla dzieci i młodzieży w różnym wieku. 3) Funkcjonowanie Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny i Starogardzkiego Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny, koncentrującego usługi społeczne skierowane do rodzin, rodziców, opiekunów prawnych, dzieci i młodzieży.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	4) Zapewnienie wsparcia w postaci pracy socjalnej, asystentury rodzinnej oraz rodzin wspierających, rodzinom doświadczającym trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji. 5) Zwiększenie dostępności terapii rodzinnej i małżeńskiej. 6) Działania ukierunkowane na profilaktykę krzywdzenia dzieci m.in. poprzez edukację społeczną, szkolenia kadry w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia oraz zwiększanie dostępności specjalistycznej pomocy. 7) Organizowanie poradnictwa socjalnego, pedagogicznego, psychologicznego, psychoterapeutycznego, prawnego i innego dostosowanego do potrzeb osób i rodzin, w tym dzieci i młodzieży. 8) Działania na rzecz zwiększania dostępu rodzin do diagnozy, wczesnego wspomaganie rozwoju, konsultacji i terapii. 9) Zwiększanie katalogu usług społecznych służących wsparciu i poprawie jakości życia dzieci, młodzieży i całych rodzin, w tym poprzez realizację przedsięwzięć finansowanych z różnych źródeł. 10) Integracja rodzin w środowisku lokalnym poprzez m.in. animację lokalną, rozwój wolontariatu i działań samopomocowych, organizację wydarzeń integracyjnych oraz wspólnych aktywności rodziców i dzieci. 11) Tworzenie warunków rozwoju dzieci i młodzieży, m.in. poprzez aktywne formy spędzania wolnego czasu, animację, wolontariat,

	<p>zajęcia rozwijające zainteresowania.</p> <p>12) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych i dysfunkcji rodzin, w szczególności zadań dotyczących organizacji pieczy zastępczej i działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.</p>
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym potrzeby ochrony wielodzietności.▪ Liczba zorganizowanych form edukacji rodziców i opiekunów.▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną.▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą asystenta rodziny.▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z poradnictwa specjalistycznego.▪ Liczba przedsięwzięć służących wsparciu i aktywizacji rodzin.▪ Liczba rodzin i osób korzystających z usług społecznych.	
Okres realizacji	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none">• Zmniejszenie liczby rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych korzystających z pomocy społecznej.• Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych i przebywających w pieczy zastępczej.• Poprawa kompetencji rodziców i opiekunów w zakresie funkcjonowania rodziny oraz wychowywania dzieci.• Wzmocnienie i integracja rodzin oraz zwiększenie ich aktywności społecznej.• Wzrost poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji w rodzinach.

Cel strategiczny 2. Zwiększenie zaradności życiowej, samodzielności i aktywności zawodowej mieszkańców

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zwiększenie kompetencji mieszkańców sprzyjających aktywności i samodzielności	1) Realizacja pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
2. Zmniejszanie barier utrudniających dostęp mieszkańców do aktywizacji zawodowej	2) Współpraca z PUP, pracodawcami i innymi podmiotami w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców gminy, w tym grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez m.in. poradnictwo, kursy i szkolenia, prace społecznie użyteczne i inne formy pomocy.
3. Poprawa warunków socjalno-bytowych osób i rodzin mieszkających w mieście	3) Upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej oraz możliwości uzyskania wsparcia przez osoby planujące prowadzić działalność gospodarczą w ramach spółdzielni socjalnej, fundacji lub stowarzyszenia.
	4) Działania na rzecz utworzenia spółdzielni socjalnej osób prawnych, ukierunkowanej na działalność w obszarze usług społecznych, zatrudniającej osoby zagrożone lub dotknięte wykluczeniem społecznym.
	5) Wspieranie usług opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach, klubach dziecięcych lub u dziennych opiekunów, ułatwiających rodzicom powrót lub wejście na rynek pracy.
	6) Zapewnienie najuboższym mieszkańcom podstawowych warunków egzystencjalnych, w tym szczególnie osobom w kryzysie bezdomności w zakresie schronienia, posiłków i ubrania oraz miejsc w schroniskach.
	7) Działania wspierające powrót do naturalnego życia społecznego osób z niego wyizolowanych, zwłaszcza doświadczających trudności w przystosowaniu się po długotrwałym pobycie w zakładzie karnym oraz osób w kryzysie bezdomności, w tym poprzez prowadzenie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz rozwój mieszkań wspomaganych i treningowych.
	8) Wspieranie osób przejawiających trudności w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz rozwiązywania problemów socjalno-bytowych i finansowych, poprzez organizację poradnictwa, szkoleń i treningów służących nabywaniu umiejętności oraz kształtowaniu odpowiednich postaw.
	9) Udzielanie wsparcia rodzinom i osobom znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, w szczególności niezaradnym życiowo z powodu niepełnosprawności, rodzinom wielodzietnym i niepełnym, bezdomnym, dotkniętym zdarzeniami losowymi, klęskami

	żywiłowymi lub ekologicznymi. 10) Rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego, a także innych form służących zapewnieniu niedrogich mieszkań osobom w trudnej sytuacji materialnej i bytowej.
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa i bezrobocia.▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezdomności, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych i ekologicznych.▪ Liczba bezrobotnych z terenu miasta, w tym m.in. kobiety, długotrwale bezrobotni, bezrobotni do 30 roku życia i powyżej 50 lat.▪ Liczba osób objętych programami wychodzenia z bezdomności.▪ Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w mieszkaniach treningowych/wspomaganych.▪ Liczba mieszkań komunalnych i lokali socjalnych w zasobach miasta.	
Okres realizacji	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none">• Zapewnienie godnych warunków bytowych mieszkańcom i ich rodzinom oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego.• Zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych ubóstwem, problemami mieszkaniowymi, bezdomnością.• Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, w szczególności poprzez zniwelowanie barier utrudniających dostęp do rynku pracy osobom w szczególnie trudnej sytuacji.• Ograniczenie skali długotrwałego bezrobocia i długotrwałego korzystania z pomocy społecznej.• Zwiększenie potencjału, aktywności zawodowej i mobilności mieszkańców.

Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób długotrwale chorujących

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zapewnienie warunków rozwoju aktywności społecznej, zawodowej oraz edukacyjnej seniorów, osób z niepełnosprawnościami i osób długotrwale chorujących	1) Organizacja, inicjowanie i wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i fizycznej, takich jak spotkania edukacyjne, warsztaty, wykłady, zajęcia rozwijające zainteresowania itp.
2. Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	2) Wsparcie psychologiczne i poradnictwo specjalistyczne dostosowane do potrzeb osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. 3) Rozwój usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych (w tym usług specjalistycznych), sąsiedzkich, usług asystenta osoby z niepełnosprawnością i osoby starszej, teleopieki.
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób długotrwale chorujących	4) Tworzenie oferty usług społecznych wspierających osoby wymagające wsparcia w ich środowiskach, w zależności od zdiagnozowanych potrzeb, takich jak usługi złotej rączki, usługi sprzątnia, mobilne usługi kosmetyczno-fryzjerskie, transportowe. 5) Usługi dla opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, m.in. poprzez szkolenia, grupy wsparcia, pomoc psychologiczną, poradnictwo, opiekę wytchnieniową. 6) Tworzenie i rozwój kręgów wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. 7) Rozwój ośrodków wsparcia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, takich jak np. dzienny dom pobytu, środowiskowy dom samopomocy, kluby seniora. 8) Zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych zapewniających usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych. 9) Dążenie do likwidacji barier architektonicznych i innych, w tym barier w budynkach użyteczności publicznej utrudniających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym. 10) Działania na rzecz poprawy sytuacji mieszkaniowej osób

	<p>wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprzez np. wsparcie w zamianie mieszkań i inne inicjatywy mieszkaniowe.</p> <p>11) Wsparcie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami poprzez m.in. realizację nauczania indywidualnego, zaangażowanie nauczycieli wspomagających, dowożenie dzieci i młodzieży do specjalistycznych placówek.</p> <p>12) Organizowanie kampanii informacyjnych, spotkań, wykładów i prelekcji mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, zaburzeń psychicznych, chorób cywilizacyjnych oraz budowanie postaw szacunku i solidarności.</p> <p>13) Animowanie i organizacja wolontariatu, w szczególności międzypokoleniowego.</p>
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby.▪ Liczba zorganizowanych form aktywności skierowanych do osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych.▪ Liczba osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu korzystających z usług społecznych, takich jak usługi opiekuńcze, asystent osobisty, teleopieka i inne.▪ Liczba opiekunów faktycznych korzystających z usług społecznych.▪ Liczba dzieci z niepełnosprawnością objętych wsparciem w placówkach oświatowych.▪ Liczba funkcjonujących ośrodków wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów / Liczba osób korzystających.	
Okres realizacji	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa jakości życia i możliwie najpełniejsze zaspokojenie potrzeb egzystencjalnych i wyższego rzędu oraz dostęp do usług społecznych dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i chorujących oraz ich rodzin.• Rozwój środowiskowych form wsparcia, w tym usług opiekuńczych, asystenckich, pomocy sąsiedzkiej, wolontariatu.• Wydłużanie okresu życia w pełnej sprawności i dobrym stanie zdrowia, umożliwiające dłuższą pracę oraz rozwój osobisty.• Zwiększenie aktywności osób starszych, osób

	<p>z niepełnosprawnościami i chorujących, szczególnie w sferze edukacyjnej, społecznej i obywatelskiej.</p> <ul style="list-style-type: none">• Poprawa dostępności przestrzeni publicznej dla osób o ograniczonej sprawności i różnych rodzajach niepełnosprawności.
--	---

Cel strategiczny 4. Zmniejszenie skali dysfunkcji społecznych, w tym przemocy domowej i uzależnień

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze dysfunkcji	1) Realizacja kampanii i akcji społecznych służących podnoszeniu wiedzy oraz kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych, w szczególności w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przemocy domowej i bezpieczeństwa publicznego.
2. Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych, prewencyjnych i kompensacyjnych w obszarze dysfunkcji społecznych	2) Organizacja różnego rodzaju form aktywności dzieci i młodzieży, w tym poprzez funkcjonowanie miejsc aktywności młodzieży, zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne rozwijające zainteresowania, wolontariat młodzieży, zajęcia integracyjne dla całych rodzin. 3) Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, a także szkoleń przygotowujących realizatorów i trenerów; 4) Realizacja działań profilaktycznych opartych na wiedzy z wykorzystaniem strategii wiodących takich jak: praca z rodzicami, rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców, wsparcie mentorów, rozwijanie umiejętności życiowych, edukacja normatywna, budowanie więzi ze szkołą i innymi instytucjami społecznymi, strategia interwencji w grupach ryzyka oraz minimalizowanie szkód zdrowotnych i społecznych.
3. Zwiększenie dostępu osób i rodzin do pomocy specjalistycznej w zakresie przemocy domowej i uzależnień	5) Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami lub już doświadczających poważnych problemów, a także podejmowanie działań interwencyjnych, terapeutycznych i kompensacyjnych. 6) Zapewnianie poradnictwa specjalistycznego, wsparcia socjalnego, możliwości tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami doświadczającymi uzależnień bądź przemocy, w tym poprzez działalność punktu konsultacyjnego. 7) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków poprzez m.in. wspieranie placówek leczenia uzależnień, prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego, Klubu Abstynenta, Program SMART Recovery On-Line. 8) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

	<p>9) Praca z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz narkotykowym – Punkt Konsultacyjny dla Młodzieży Uzależnionej SILOE.</p> <p>10) Przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez m.in. zwiększenie dostępności i podniesienie jakości oferty pomocy, tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy osobom doznającym przemocy domowej, zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin z problemem alkoholowym i przemocy domowej.</p> <p>11) Zapewnienie działalności streetworkera, w tym do pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym, uzależnieniami i przemocą.</p> <p>12) Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako ważnego elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym.</p> <p>13) Upowszechnianie informacji z wykorzystaniem materiałów drukowanych, mediów, bezpośrednich spotkań ze specjalistami i innych środków przekazu na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby doświadczające przemocy, uzależnione i ich rodziny.</p> <p>14) Organizacja spotkań edukacyjnych w tematach związanych z dysfunkcjami społecznymi skierowanych do wszystkich mieszkańców miasta.</p> <p>15) Diagnoza lokalnych problemów jako punkt wyjścia do opracowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.</p>
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy domowej.▪ Liczba zrealizowanych programów edukacyjno-profilaktycznych.▪ Liczba kampanii społecznych, zrealizowanych przez miasto lub w których miasto wzięło udział.▪ Liczba zatrudnionych streetworkerów.▪ Liczba osób, wobec których MKRPA wniosowała o zastosowanie leczenia odwykowego.▪ Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty.▪ Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty.
Okres realizacji	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym	<ul style="list-style-type: none">• Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie uzależnień, przemocy i innych dysfunkcji.

Strategią	<ul style="list-style-type: none">• Zapewnienie dostępu osobom i rodzinom zagrożonym lub doświadczającym przemocy oraz uzależnień do kompleksowych form wsparcia.• Ograniczenie negatywnych zjawisk oraz skutków dysfunkcji, takich jak np. rozpad rodziny, choroby somatyczne i depresje, próby samobójcze, ucieczki młodych ludzi z domów.• Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.• Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w mieście.
------------------	---

Cel strategiczny 5. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców oraz partycypacji obywatelskiej

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Tworzenie warunków aktywności społecznej mieszkańców. 2. Wzmocnienie partycypacji obywatelskiej i integracji mieszkańców 3. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z mieszkańcami i ich organizacjami na rzecz dobra wspólnego	1) Organizowanie społeczności lokalnej poprzez m.in. środowiskową pracę socjalną, organizację społeczności lokalnej, animację społeczną. 2) Realizacja zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej, zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego, prawa zamówień publicznych lub innych trybów przewidzianych przepisami prawa. 3) Rozwój współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi poprzez m.in. włączanie ich przedstawicieli do zespołów opiniotwórczych i konsultacyjnych, organizację wspólnych spotkań i warsztatów, konsultacje społeczne. 4) Wdrażanie dobrych praktyk i pilotażowych rozwiązań w zakresie integracji społecznej, w tym np. organizacja domów sąsiedzkich. 5) Upowszechnianie informacji o działaniach i zamierzeniach samorządu miasta i organizacji współpracujących, w tym o ważnych dla społeczności wydarzeniach. 6) Współpraca z Radą Seniorów, Młodzieżową Radą Miasta oraz Radą Ds. Osób Niepełnosprawnych w obszarze planowania i realizacji usług społecznych, a także aktywizacji osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz młodzieży zamieszkującej miasto. 7) Wykorzystywanie różnych form konsultacji społecznych z mieszkańcami przy podejmowaniu przez władze miasta decyzji w sprawach ważnych dla społeczności. 8) Bieżące diagnozowanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych na rzecz mieszkańców miasta.
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały dotacje na realizację zadań publicznych.▪ Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych w zespołach doradczych, opiniotwórczych, konsultacyjnych i in.▪ Liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych z mieszkańcami.	

- Liczba podmiotów ekonomii społecznej realizujących usługi społeczne na rzecz mieszkańców na zlecenie miasta.

Okres realizacji	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none">• Wzrost aktywności społecznej mieszkańców, w tym w ramach miejscowości, grup nieformalnych i organizacji pozarządowych.• Zwiększenie udziału obywateli w życiu publicznym i ich zaangażowania w sprawy lokalne.• Zwiększenie zakresu współpracy z podmiotami ekonomii społecznej w mieście.• Wzmocnienie potencjału lokalnych podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych na rzecz mieszkańców miasta.

Cel strategiczny 6. Rozwój lokalnej polityki społecznej

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Wzmocnienie kompetencji osób zaangażowanych w realizację Strategii.	1) Udział osób zaangażowanych w realizację Strategii w szkoleniach, kursach, warsztatach, seminariach, konferencjach, wizytach studyjnych i innych formach edukacji w obszarach związanych ze Strategią. 2) Wspieranie kadry specjalistów zajmujących się m.in. uzależnieniami, przemocą domową oraz interwencją kryzysową w postaci np. superwizji, pomocy psychologicznej, szkoleń z zakresu wypalenia zawodowego i przeciwdziałania stresowi.
2. Zwiększenie efektywności działań w zakresie planowania i realizacji gminnej polityki społecznej	3) Działania na rzecz zwiększenia wiedzy i kompetencji pracowników w zakresie reagowania w sytuacjach kryzysowych, takich jak np. pandemia, wojna i in. 4) Poszukiwanie i wdrażanie nowych rozwiązań w obszarze aktywizacji społecznej oraz rozwoju lokalnego, uwzględniających doświadczenia innych miast i gmin oraz partnerów zagranicznych. 5) Finansowanie działań ze środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych, w tym również ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. 6) Dofinansowanie placówek leczenia uzależnień w zakresie kształcenia oraz doskonalenia zawodowego pracowników udzielających świadczeń opieki zdrowotnej. 7) Rozwijanie współpracy partnerskiej miasta z podmiotami ekonomii społecznej. 8) Działania ukierunkowane na przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych.
Wskaźniki realizacji działań <ul style="list-style-type: none">▪ Liczba osób biorących udział w różnych formach edukacyjnych w obszarach związanych z realizacją Strategii.▪ Liczba specjalistów objętych wsparciem, w tym superwizją, szkoleniami, wsparciem psychologicznym.▪ Liczba pracowników przeszkolonych w zakresie reagowania w sytuacjach kryzysowych.	
Okres realizacji	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym	<ul style="list-style-type: none">• Więcej instytucji i organizacji aktywnie angażujących się w realizację Strategii.

Strategią	<ul style="list-style-type: none">• Skuteczniejsze rozpoznawanie oraz zaspokojenie zmieniających się potrzeb społecznych.• Zwiększenie kompetencji kadr instytucji i organizacji zaangażowanych we wdrażanie Strategii.• Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług społecznych i pełniejsze zaspokojenie ich potrzeb.
------------------	--

6. Sposób realizacji Strategii

6.1. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej

W świetle uwarunkowań ustawowych strategia powinna określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Usługi wskazane w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych zawierają się w następujących obszarach: 1) polityki prorodzinnej, 2) wspierania rodziny,

3) systemu pieczy zastępczej, 4) pomocy społecznej, 5) promocji i ochrony zdrowia, 6) wspierania osób niepełnosprawnych, 7) edukacji publicznej, 8) przeciwdziałania bezrobociu, 9) kultury, 10) kultury fizycznej i turystyki, 11) pobudzania aktywności obywatelskiej, 12) mieszkalnictwa, 13) ochrony środowiska, 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w sferze zadań publicznych wymienia między innymi zadania w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej; udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; podtrzymywania

i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego; ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy; działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym; działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości; działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. W związku z uchwaleniem ustawy o ekonomii społecznej dodane zostało również zadanie w zakresie działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Usługi społeczne i zadania publiczne, zlecane w trybie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie obejmują aktualnie zadania wskazane w programie współpracy, w tym m.in. w obszarze wspierania rodziny, pomocy społecznej, działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, a także ochrony zdrowia.

6.2. Koordynacja wdrażania Strategii

W świetle ustawy o pomocy społecznej, realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak jej opracowanie, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Znaczna część kierunków działań zaplanowanych w Strategii mieści się w zadaniach jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Starogard Gdański oraz podmiotów ekonomii społecznej. Zasadniczą rolę w zakresie planowania oraz podejmowania decyzji strategicznych będą odgrywały władze Gminy Miejskiej – Prezydent Miasta oraz Rada Miasta, natomiast instytucją koordynującą działania związane z wdrażaniem Strategii będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim/Centrum Usług Społecznych w Starogardzie Gdańskim

Strategia jest wieloletnim dokumentem planistycznym, w związku z czym należy wziąć pod uwagę, że w wyniku zmian społeczno-ekonomicznych niektóre jej zapisy mogą stać się nieaktualne jeszcze przed końcem okresu jej obowiązywania. W takiej sytuacji należy podjąć decyzję o jej aktualizacji bądź o opracowaniu nowej Strategii, uwzględniającej nowe uwarunkowania prawne, programowe, społeczne czy ekonomiczne.

Aktualizacja dokumentu, przeprowadzana w trybie, w jakim uchwalona została Strategia, będzie konieczna tylko w przypadku gdy zmianie ulegną obszary priorytetowe i cele strategiczne dokumentu. W pozostałych przypadkach decyzja o aktualizacji zostanie podjęta przez koordynatora wdrażania Strategii. Aktualizacji Strategii nie wymagają natomiast zmiany w katalogu działań służących realizacji celów, ponieważ z założenia jest to katalog otwarty, wykorzystywany w zależności od aktualnych potrzeb oraz umożliwiający realizację innych przedsięwzięć, niż w nim wymienione, o ile wpisują się w cele Strategii. Nie wymagają jej także zmiany i modyfikacje wskaźników, służących monitoringowi działań. Jeżeli w procesie wdrażania Strategii zostanie zidentyfikowana potrzeba rozszerzenia zakresu lub przeformułowania wybranych wskaźników, możliwe jest wprowadzenie zmian bez konieczności aktualizacji dokumentu – o ile zmiany te będą służyły lepszemu rozpoznaniu sytuacji społecznej oraz efektów wdrażania Strategii.

6.3. Ramy finansowe

Z uwagi na szeroki i różnorodny katalog działań planowanych do realizacji w ramach Strategii, należy w głównych źródłach jej finansowania uwzględnić środki pochodzące z różnych źródeł, w tym dostępne nie tylko dla gmin, ale także innych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Będą to w szczególności środki krajowe, a także unijne oraz granty i środki prywatne.

Jako główne źródło finansowania należy wskazać budżet gminy. W świetle art. 7 *Ustawy o samorządzie gminnym* do zadań własnych gminy należy zaspokajanie potrzeb zbiorowych wspólnoty, w tym m.in. w sprawach ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, gminnego budownictwa mieszkaniowego, edukacji publicznej, kultury, polityki prorodzinnej, bezpieczeństwa obywateli czy współpracy ze

społecznościami lokalnymi. Zadania te wykonywane są przez jednostki organizacyjne i pomocnicze gminy jako ich zadania statutowe, stanowiąc jednocześnie urzeczywistnienie założeń Strategii, w takim zakresie, w jakim zostało to zaplanowane. Pewien zakres działań jest ponadto możliwy do realizacji komplementarnie lub nawet wspólnie przez Samorząd Gminy, Powiatu oraz Województwa, a także inne jednostki – na podstawie zawieranych pomiędzy nimi porozumień.

Istotnym źródłem finansowania zadań jest budżet państwa. Obejmuje ono zarówno transfery w postaci subwencji ogólnej jak i dotacji celowych, z których niektóre trzeba pozyskać startując w konkursach. W tej kategorii mieszczą się bowiem programy rządowe oraz programy ministerstw, takie jak np. Program Oślonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej”. Ponadto jednym ze źródeł finansowania działań na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami od 2019 roku jest Fundusz Solidarnościowy. W jego ramach są realizowane programy takie jak „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, „Opieka wytchnieniowa” oraz „Centra opiekuńczo-mieszkalne”.

Istotne źródło finansowania stanowią także środki z Funduszy Europejskich w perspektywie 2021-2027, dostępne na szczeblu krajowym i regionalnym, w tym szczególności w obszarze włączenia społecznego, rynku pracy czy edukacji.

Z uwagi na to, że Strategia zakłada aktywny udział społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych, a także partnerstwa służące efektywniejszej realizacji polityki społecznej, ważnym źródłem finansowania będą dotacje i granty dostępne dla trzeciego sektora. Wśród nich są programy rządowe i ministerialne (np. Aktywni+), a także programy Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, takie jak np. Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO oraz Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

Określenie bardziej precyzyjnych ram finansowych planowanych kierunków działań nie wydaje się obecnie możliwe ani celowe, szczególnie ze względu na szeroki zakres tematyczny dokumentu, długi okres jego obowiązywania oraz konkursowy charakter większości programów pomocowych, który z punktu widzenia podmiotów realizujących przekłada się na incydentalność wsparcia. Adekwatne do potrzeb kosztorysy będą tworzone w momencie planowania rocznego i aktualizacji budżetu gminy (w tym planów finansowych jednostek), a także opracowywania programów i projektów uszczegółwiających założenia Strategii.

6.4. Monitoring Strategii

Monitoring jest podstawą sprawozdawczości, zarządzania zmianą oraz ewaluacji Strategii. Dane zebrane w jego trakcie są analizowane, a następnie opracowywane w formie sprawozdań przeznaczonych zarówno na potrzeby wewnętrzne, jak i raportów prezentowanych opinii publicznej. Wypracowane wnioski i rekomendacje wspomagają proces decyzyjny oraz zarządzanie informacjami, ułatwiając znajdowanie rozwiązań w

sytuacjach, kiedy zostaną zidentyfikowane odchylenia od pierwotnych założeń. Ponadto monitoring uzupełniony okresową ewaluacją może stać się źródłem cennych wskazówek dla działań korygujących i usprawniających, a także aktualizacji przyjętych planów.

Wskaźniki realizacji działań, które będą podlegać monitoringowi zostały wskazane przy celach i kierunkach działań. Przewiduje się prowadzenie monitoringu *Strategii* co dwa lata – za każde zakończone dwa lata kalendarzowe wdrażania *Strategii*. Raporty z monitoringu *Strategii* powinny zawierać osiągnięte wartości wskaźników oraz opis zrealizowanych działań, a także wnioski i rekomendacje dla dalszej realizacji *Strategii*. Przedmiotem monitoringu będą wskaźniki, odnoszące się do kierunków niezbędnych działań, które zostały przyporządkowane poszczególnym obszarom *Strategii*.

Spis tabel

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności Gminy Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024.....	15
Tabela 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego ludności Gminy Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024.....	17
Tabela 3. Wybrane wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024.....	17
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025.....	18
Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie starogardzkim w latach 2023-2025.....	19
Tabela 6. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025.....	19
Tabela 7. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025.....	20
Tabela 8. Bezrobotni w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025.....	22
Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Miejskiej Starogard Gdański w latach 2023-2025.	30

Spis wykresów

Wykres 1. Zmiany liczby ludności Gminy Miejskiej Starogard Gdański w latach 2022-2024.....	15
Wykres 2. Ludność Starogardu Gdańskiego według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024 (w %).....	16
Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2023-2025.....	23
Wykres 4. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2023-2025.....	24
Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2023-2025.....	25
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu niepełnosprawności w latach 2023-2025.....	26
Wykres 7. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2023-2025.....	27
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025.....	30
Wykres 9. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2023-2025.....	31
Wykres 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2023-2025.....	34